

IGOR NOVELJIĆ NOVI IZVRŠNI DIREKTOR

AKTUELNOSTI:

TE „Pljevlja“ spremna za ekološku rekonstrukciju

Ulaganja oko 40 miliona eura

str.
07.

OBJEKTIV:

Izveštaj Sekretarijata Energetske zajednice

Crna Gora ostvarila značajan napredak

str.
13.

INTERVJU:

Predrag Krivokapić o usvajanju Etičkog kodeksa EPCG

Uređenje principa, pravila i vrijednosti etičkog ponašanja

str.
21.

AKTUELNOSTI:

10.

AKTUELNOSTI

Remont agregata A1 u hidroelektrani „Piva“
Radovi na generatoru i na turbinskoj opremi

SINDIKALNE AKTUELNOSTI:

22.

SINDIKALNE AKTUELNOSTI:

Rajko Golubović,
predsjednik SOZ
Dogovor kuću gradi

AKTUELNOSTI:

12.

AKTUELNOSTI:

HE 'Perućica'
U avgustu totalna obustava rada

SADRŽAJ:

04. IMENOVANJA

Noveljić novi izvršni direktor

AKTUELNOSTI

05. Aktivirana "put opcija"
Počeo proces izlaska A2A iz elektroprivrede Crne Gore

AKTUELNOSTI

06. XVII vanredna Skupština akcionara Elektroprivrede Crne Gore
Stvoreni preduslovi za Bilanse 2016

AKTUELNOSTI

07. TE „Pljevlja“ spremna za ekološku rekonstrukciju
Ulaganja oko 40 miliona eura

AKTUELNOSTI

08. Ministarka ekonomije, Dragica Sekulić
Gradiće se Drugi blok

AKTUELNOSTI

10. Kapitalni remont agregata A1 u hidroelektrani „Piva“
Radovi na generatoru i na turbinskoj opremi

AKTUELNOSTI

12. HE 'Perućica'
U avgustu totalna obustava rada

OBJEKTIV

13. Izveštaj o monitoringu za električnu energiju u zapadnobalkanskoj šestorci (WB6)
Crna Gora ostvarila značajan napredak

15.

OBJEKTIV

Janez Kopač, direktor Sekretarijata Energetske zajednice
Crna Gora najdisciplinovanija

OBJEKTIV

16. Berza električne energije u Crnoj Gori
Važan korak u razvoju tržišta
Novi snabdjevač neće moći obezbijediti jeftiniju energiju od EPCG

DRUGI PIŠU

18. Intervju: Izvršni rukovodilac FC Snabdjevanje, Nikola Bezmarević
Domaćinstva za struju duguju 127 miliona eura

SNABDIJEVANJE

19. OJ Tivat
Dugovanja sve manja

INTERVJU

21. Predrag Krivokapić o usvajanju Etičkog kodeksa EPCG
Uređenje principa, pravila i vrijednosti etičkog ponašanja

SINDIKAT

22. Rajko Golubović, predsjednik Sindikalne organizacije zaposlenih u EPCG
Dogovor kuću gradi

IZMEĐU DVA BROJA

23. Primjena metodologije rae počinje 1. januara
Krupac bogatiji za još jednu topolu

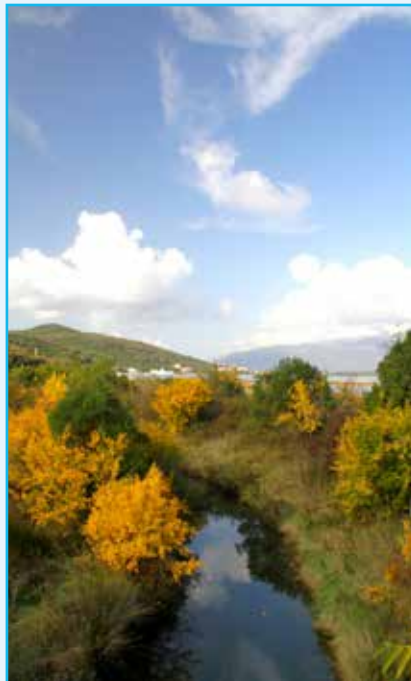
CEDIS

24. Crnogorski elektrodistributivni sistem obilježio godišnjicu osnivanja
Vrijedne donacije povodom prve godine poslovanja

SNABDIJEVANJE:**19.**

SNABDIJEVANJE:
OJ Tivat
Dugovanja sve manja

PUTOPIISNA REPORTAŽA:**40.**

PUTOPIISNA REPORTAŽA:
Tivatska solila
Pođimo tamo đe ptice slijeću (I)

CRNA GORA

Vesna Bracanović predsjednica Odbora direktora CGES-a CGES proslavio osam godina postojanja Organizovana radionica povodom izrade Lokalnih energetskih planova u Crnoj Gori Vinarija Plantaže počinje da koristi orezine vinove loze za proizvodnju energije

25.**AKTUELNOSTI**

Uspješno realizovan projekat Direkcije za opšte poslove Sjedinicom Odbora direktora otvorena Multimedijalna sala EPCG

27.**AKTUELNOSTI**

Direkcija za ICT realizovala novi projekat na internom portalu EPCG INTRANET SCADA sistem

28.**AKTUELNOSTI**

Radionica „Nacionalni plan odgovora na katastrofe“ Važno je da uvijek budemo u pripravnosti

31.**DRUŠTVO**

Predrag Zečević, direktor Lake Fest-a EPCG u znaku festivala

32.**DRUŠTVO**

Elektroprivreda Crne Gore nastavila saradnju sa Bedem festom Sjajan spisak Izvođača garantuje dobar provod

33.**DRUŠTVO**

MOSI "Pljevlja 2017" EPCG srebrni sponzor

34.**REGION**

Gradnja TE Banovići počinje krajem godine Kinezi grade HE "Buk Bijela" Osniva se berza električne energije u Mostaru Projekat slovenačko-hrvatskog povezivanja tržišta biće realizovan u drugom kvartalu 2018. godine

35.**STRUČNI PRILOG**

ISKUSTVA I IZAZOVI U RADU ORGANIZOVANOG TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE U SRBIJI (SEEPEX) SA OSVRTOM NA PERSPEKTIVU KREIRANJA INTEGRISANOG REGIONALNOG TRŽIŠTA

36.**PREDSTAVLJAMO**

Milica Lješević, referent u Sektoru za pravnu praksu i podršku Koraci ka sebi

38.**SJEĆANJA**

Nikola Nikolica Mijušković (1934-2017) Velemajstor u dva sporta

39.**PUTOPIISNA REPORTAŽA**

TIVATSKA SOLILA POĐIMO TAMO ĐE PTICE SLIJEĆU (I)

40.**43. TESLA****43. MUDRE MISLI****impressum****ELEKTROPRIVREDA****PREDSEDNIK ODBORA DIREKTORA**

Doko Krivokapić

IZVRŠNI DIREKTOR

Tonino Maglio

DIREKCIJA ZA ODNOS

SA JAVNOŠĆU

IZVRŠNI RUKOVODILAC

Rajko Šebek

rajko.sebek@epcg.com

SPECIJALISTA ZA INTERNU KOMUNIKACIJU

Mitar Vučković

mitar.vuckovic@epcg.com

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Miodrag Vuković

miodrag.vukovic@epcg.com

REDAKCIJA

Olivera Vulanović

olivera.vulanovic@epcg.com

Biljana Mitrović

biljana.mitrovic@cedis.me

Marko Burić

marko.buric@epcg.com

Danica Janković

danica.jankovic@epcg.com

KOMPJUTERSKA OBRADA

DPC D.O.O. Podgorica

Adresa redakcije:

Ulica Vuka Karadžića 2 Nikšić

Tel/fax: 040/204-223

E-mail: list.epcg@epcg.com

Web site: www.epcg.com

Izdavač: Elektroprivreda

Crne Gore AD Nikšić

Tiraž: 1200

Štampa: Grafo group D.O.O.

Podgorica

IMENOVANJA

NOVELJIĆ NOVI IZVRŠNI DIREKTOR

www.epcg.com

Odbor direktora Elektroprivrede Crne Gore A.D. Nikšić, na VI redovnoj sjednici, prihvatio je ostavke izvršnog direktora Tonina Malja i još tri izvršna rukovodioca u EPCG. Prihvaćene su ostavke glavnog finansijskog direktora Đankarla Sanca, rukovodioca funkcionalne cjeline Proizvodnja Fulvia Iva Guidia i pomoćnika direktora u Direkciji za upravljanje energijom Roberta Pocija. Ostavke i razrješenja dužnosti navedenih menadžera uslijedile su nakon isteka uslova iz Akcionarskog sporazuma Vlade i kompanije A2A i stupiće na snagu od 2. avgusta 2017. godine.

Odbor direktora je, u međuvremenu, u skladu sa Zakonom o privrednim društvima i Statutom EPCG, imenovao Igora Noveljića za izvršnog direktora Kompanije. G-din Noveljić završio je Ekonomski fakultet u Podgorici. Iza sebe ima bogato radno iskustvo u energetskom sektoru obavljajući funkcije zamjenika ministra ekonomije, Državnog sekretara i Sekretara ministarstva ekonomije. Novoizabrani izvršni direktor stupiće na dužnost 3. avgusta tekuće godine nakon isteka otkaznog roka izvršnog direktora g-dina Tonina Malja a shodno Kolektivnom ugovoru Kompanije.

Odbor direktora istovremeno se zahvalio gospodinu Malju i rukovodiocima u pomenutim djelovima EPCG na odgovornom radu i izrazio očekivanje da će novoizabrani izvršni direktor, zajedno sa svojim timom, u narednom četvorogodišnjem mandatu nastaviti uspješno poslovanje i predan rad u cilju ostvarivanja pozitivnih rezultata Kompanije.

BIOGRAFIJA

Igor Noveljić rođen je 1972. godine u Podgorici. Završio je gimnaziju "Slobodan Škerović" u Podgorici, dok je diplomirao na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore. Od jula 1999. do januara 2000. godine obavljao je funkciju koordinatora radionica osmišljenih za pružanje pomoći i podrške raseljenim licima i Romima, uključujući punoljetna i maloljetna lica, na teritoriji opština Podgorica i Nikšić u Italijanskom konzorcijumu za solidarnost (Italian Consortium of Solidarity ICS). Nakon toga do marta 2002. godine bio je vođa Tima za razvoj zajednice u World Vision International - Podgorica, dok je u julu te godine poslove prevođenja povremeno obavljao u Organizaciji za evropsku bezbjednost i saradnju (OSCE) u Podgorici. U CHF International (Podgorica) bio je program menadžer od septembra 2002. do maja 2008. godine, da bi nakon toga do jula 2010. u Ministarstvu za prostorno planiranje i zaštitu životne sredine obavljao sljedeće funkcije: savjetnik ministra, koordinator projekta Bjelasica i Komovi, član kancelarije za praćenje i upravljanje projektima od strateškog značaja. Funkciju šefa kabineta u Kancelariji gradonačelnika Podgorice obavljao je od jula do decembra 2010. godine. U Ministarstvu ekonomije je od januara 2011. godine, a u tom periodu obavljao je dužnosti zamjenika ministra; koordinirao aktivnostima devet direktorata i četiri administrativna tijela, koja su u nadležnosti ministarstva; koordinirao aktivnostima pravne i kadrovske službe, finansija, interne revizije i IT operacija; koordinirao aktivnostima tri radne grupe u sklopu pregovaračke strukture za vođenje pristupnih pregovora; učestvovao u brojnim tenderskim procesima za privatizaciju, itd. Na mjesto izvršnog direktora EPCG dolazi sa pozicije Državnog sekretara, Sekretara ministarstva, člana upravnog odbora "Crnogorskog elektroprivrednog sistema A.D.", pregovarača za tri poglavlja u sklopu Pristupnih pregovora Crne Gore za članstvo u EU - 1. Sloboda kretanja roba; 8. Konkurencija; 30. Vanjski odnosi; člana tenderske komisije za privatizaciju i predstavnika vlade u Socijalnom savjetu.

AKTUELNOSTI

AKTIVIRANA "PUT OPCIJA"

POČEO PROCES IZLASKA A2A IZ ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE

Pripremio: Marko Burić

VLADA MOŽE DA PREUZME SVE AKCIJE ITALIJANSKE KOMPANIJE ZA 250 MILIONA EURA.

Kompanija A2A potvrdila je da izlazi iz Elektroprivrede Crne Gore, čime je aktivirana tzv. "put opcija", koja podrazumijeva da Vlada Crne Gore preuzme sve akcije italijanske kompanije za 250 miliona eura.

- A2A je ponudila Vladi Crne Gore "put opciju" dogovorenu u Sporazumu sa akcionarima od 29. avgusta 2016. koji je izmijenjen 29. marta 2017. godine. Put opcija je povezana sa prodajom svih akcija A2A u EPCG za 250 miliona eura u sedam godišnjih rata počev od 1. maja 2018. - navodi se u saopštenju A2A koje je objavljeno na zvaničnom sajtu kompanije.

Vlada Crne Gore je potvrdila da je dobila obavještenje od A2A te da je i zvanično počeo proces izlaska italijanske kompanije iz EPCG.

- Podsjećamo da je Vlada Crne Gore u pregovorima postigla ovu opciju kako ne bi opteretila budžet Crne Gore, jer se radi o isplati u sedam godišnjih rata. Dakle, radi se o sporazumnoj rješavanju odnosa dva akcionara, pod uslovima do kojih se došlo pregovorima - navodi se u saopštenju Ministarstva ekonomije.

Nakon aktiviranja "put opcije", A2A, u skladu sa Akcionarskim ugovorom, nema više pravo na Bitna rezervisana pitanja.

U saopštenju Ministarstva ekonomije navodi se da je EPCG sada u boljoj poziciji nego što je bila u trenutku ulaska u partnerstvo sa A2A.

- Partnerstvo sa A2A je doprinijelo da je Elektroprivreda danas u boljoj poziciji, iako to nije u mjeri u kojoj smo projektovali. Investirano je ukupno 110 miliona eura, profit za 2013. godinu je 35 miliona eura dok je profit 2009. bio četiri miliona eura. Gubici električne energije u distributivnoj mreži ove godine se očekuju oko 14 odsto, a 2009. su bili preko 22 odsto. Stepennaplate u 2016. godini je oko 101 odsto a bio je 91,5 odsto u godini dokapitalizacije i djelimične privatizacije - piše u saopštenju. A2A je 2009. godine za udio u EPCG platila 436 miliona eura.

Italijanska kompanija je uplatila 192 miliona eura za 11,46 miliona državnih akcija u EPCG i dokapitalizaciju te firme, odnosno po 96 miliona eura Vladi i EPCG. Potom su otkupili 12,02 miliona akcija manjinskih akcionara za ukupno 100,98 miliona. Fondovi Atlasmont, Moneta, Trend i Eurofond prodali su krajem maja 2009. svoj udio od 15 odsto akcija EPCG za ukupno 122,7 miliona eura, odnosno za 7,1 euro po akciji. Fond MIG je svoje dionice u EPCG prodao krajem jula za 17,84 miliona eura, odnosno za 7,6 eura po akciji.

Italijani su tada postali vlasnici 43,7 odsto akcija EPCG, da bi prije tri godine njihov udio pao na 41,7 odsto zbog odluke Skupštine akcionara o pretvaranju poreskog duga preduzeća od 45 miliona eura u akcijski kapital.

AKTUELNOSTI

XVII VANREDNA SKUPŠTINA AKCIONARA ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE

STVORENI PREDUSLOVI ZA BILANSE 2016

Mitar Vučković

UKIDANJEM ODLUKA A NA OSNOVU STANJA POSLOVNIH KNJIGA, U 2016. GODINI OČEKUJE SE ISKAZIVANJE GUBITAKA OD 111 MILIONA EURA. ODBOR DIREKTORA BI TREBALO DA PREDLOŽI SKUPŠTINI DA SE GUBITAK POKRIJE DIJELOM IZ DOBITI ZA 2015. I 2016. GODINU, A PREOSTALI DIO NA TERET KAPITALA KOMPANIJE.

Akcionari Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) na vanrednoj sjednici Skupštine, 3. jula ove godine, ukinuli su, na prijedlog menadžmenta, odluke Skupštine akcionara koje su se odnosile na pokriće akumuliranog gubitka, smanjenje kapitala kompanije te izmjene Statuta i odobravanje knjiženja od 30.06.2015.godine i 09.09.2016.godine. Takav epilog uslijedio je nakon što je Komisija za hartije od vrijednosti (KHOV) vratila zahtjev EPCG za

evidentiranje smanjenja kapitala nakon procjene Instituta sertifikovanih računovođa i revizora, kao nadležnog organa, da revalorizacione rezerve nisu iskorišćene u skladu sa važećim međunarodnim računovodstvenim standardima i Zakonom o računovodstvu i reviziji.

Podsjetimo, akcionari EPCG, na Skupštini 30. juna 2015. godine, jednoglasno su prihvatili prijedlog Odbora direktora o načinu pokrića akumuliranih gubitaka kompanije u iznosu od oko 235, 5 miliona eura, utvrđen finansijskim iskazom na dan 31.12.2014.godine. Za te namjene kao i isplatu novčanih sredstava akcionarima, srazmjerno njihovom učešću u kapitalu, osnovni kapital kompanije bio je umanjen oko 96,5 miliona eura, na 907 miliona. Time je bilo obezbijedeno oko 61,5 miliona eura za pokriće dijela akumuliranih gubitaka i oko 35 miliona za isplatu akcionarima. Preostali dio gubitaka, odnosno 165,4 miliona eura, trebalo je da bude pokriven iz revalorizacionih rezervi, a oko 8,6 miliona iz emisije premije.

Predsjednik Odbora direktora EPCG, Đoko Krivokapić, podsjetio je da je akumulirani gubitak, najvećim dijelom, rezultat nove procjene vrijednosti imovine, sprovedene 2010.godine nakon ulaska italijanskog strateškog partnera, koja nije bila adekvatna vrijednosti iskazanoj u poslovnim knjigama.

- Poslije skoro 18 mjeseci komunikacije sa KHOV i Institutom sertifikovanih računovođa i revizora došli smo do toga da nam je na bazi naših inputa Institut sertifikovanih računovođa i revizora, 02.februara ove godine, ponudio model po kojem revalorizacione rezerve možemo upotrijebiti za pokriće gubitaka, zbog čega smo i ukinuli odluke iz 2015.godine. Time se stvaraju preduslovi da Bilansi za 2016.godinu budu izrađeni na zakonom zasnovan način, kako po Zakonu o računovodstvu i reviziji tako i po međunarodnom računovodstvenom standardu 16 koji tretira tu materiju, naveo je Krivokapić.

Istakao je da će se korekcijom početnih stanja za prošlu godinu ući u čitavu poslovnu 2016. i sagledati poslovni rezultat te da bi, na osnovu toga kako sad izgleda stanje poslovnih knjiga, na dan 31.12.2016.godine trebalo da bude iskazan poslovni gubitak od 111 miliona eura.

- Odbor direktora će vjerovatno predložiti Skupštini da usvoji odluku po kojoj bi se ovaj gubitak pokrio dijelom iz akumulirane dobiti ostvarene 2015.godine u vrijednosti od oko 10 miliona eura, a cijenimo da ćemo oko 18 miliona eura obezbijediti iz 2016. Na taj način akumulirani gubitak EPCG biće sveden na nivo od 80 do 82 miliona eura, a da li će Skupština taj gubitak pokriti na teret kapitala ostaje još da odlučimo, kazao je predsjednik Odbora direktora, Đoko Krivokapić.

Skupština je glasovima većinskih akcionara donijela i Odluku o ukidanju Odluke o smanjenju osnovnog kapitala Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić radi pokrića akumuliranog gubitka i isplate akcionarima iz juna 2016, a van snage stavljena je i Odluka o ukidanju izmjena Statuta, kao i Odluka XV vanredne Skupštine akcionara iz septembra prošle godine koja se odnosila na odobravanje knjiženja koje je izvršila EPCG, a na bazi kojih su se sačinili finansijski iskazi i Izvještaj o poslovanju Društva za 2015. godinu.

AKTUELNOSTI

TE „PLJEVLJA“ SPREMNA ZA EKOLOŠKU REKONSTRUKCIJU

ULAGANJA OKO 40 MILIONA EURA

Danica Janković

“OTPAD IZ TERMoeLEKTRANE VIŠE NEĆE IĆI NA MALJEVAC, VEĆ ĆE SE RADITI INERTIZACIJA OTPADA POMOĆU GIPSA I KREĀA TAKO DA ĆEMO DOBIJATI SAVRŠEN MATERIJAL ZA PODLOGE SAOBRAĀAJNICA, A VIŠAK ĆE NESMETANO BITI ODLAGAN U KOP RUDNIKA UGLJA.”

Ekološka sanacija prvog bloka TE „Pljevlja“ (TEP), koja bi trebalo da počne 2018, a da traje do 2020. godine, omogućit će nesmetan rad tog proizvodnog objekta i Rudnika uglja „Pljevlja“ u narednih 30 godina.

Direktor TEP, **Luka Jovanović**, objašnjava da je u toku postupak javne nabavke čija je realizacija predviđena za naredna dva mjeseca, a nakon izbora i dobijanja projektanta za izradu Idejnog projekta krenuće se u obezbjeđivanje finansijskih sredstava, raspisivanje tendera za izbor izvođača za izradu Glavnog projekta i izradu potrebnih postrojenja za ekološku rekonstrukciju.

- Početku radova prethodi realizacija izrade Idejnog projekta, koja bi trajala sedam mjeseci, zatim dobijanje građevinske dozvole za izvođenje planiranih projekata, kao i sprovođenje postupka za izbor ponuđača za realizaciju gradnje – kazao je Jovanović.

Vrijednost rekonstrukcije je oko 40 miliona eura, a poslove na njoj mogu obavljati samo specijalizovane kompanije.

- Bilo da se radi o projektovanju ili izvođenju radova, poslove ovog tipa mogu sprovesti samo specijalizovana preduzeća. Naše učešće je moguće u domenu poslova revizije projekata i nadzora nad radovima koji se planiraju za izvođenje – rekao je Jovanović.

Rukovodilac sektora za operativnu kontrolu i planiranje, **Vladimir Šestović**, navodi da je veći dio posla na kotlovskom postrojenju završen i to u domenu smanjenja azotnih oksida iz dimnih gasova.

- Otpad iz TE više neće ići na Maljevac, već će se raditi inertizacija otpada pomoću gipsa i kreča tako da ćemo dobijati savršen materijal za podloge

saobraćajnica, a višak će nesmetano biti odlagan u kop Rudnika uglja – kazao je Šestović.

Šestović podsjeća da su ranije ekološke rekonstrukcije radene na kotlovskom postrojenju gdje je vršena redukcija azotnih oksida na nivo od 400 miligrama po kubnom metru (mg/Nm³), što su tada bile dozvoljene granice.

- Sada su uslovi strožiji, pa njihovo nepoštovanje povlači sankcije, čak i zatvaranje TE – objašnjava Šestović.

Najstrožija ekološka norma zadovoljena je rekonstrukcijom iz 2009. godine kada je na elektrofilterskom urađena izrada novog postrojenja koje radi u granicama do 20 mg/Nm³ - podsjeća Šestović.

Tokom radova 2007. godine, izvršena je i rekonstrukcija kotlovskog postrojenja.

Ventilatori dimnih gasova su takođe zamijenjeni, a 2014. godine i ventilatori svježeg vazduha. Rekonstruisano je i mlinsko postrojenje kada su urađeni: gorionici, kanali ugljene prašine, separatori, razdjelnici ugljene prašine i pogonski motori sa duplim ležajevima.

Kako navode u TE, buduća ekološka rekonstrukcija obuhvatiće rad na novim sistemima za odsumporavanje dimnih gasova i azotnih oksida, rad na elektrofilterskom postrojenju, dogradnji postojećeg i izgradnji novog sistema za prečišćavanje otpadnih voda, kao i zamjenu teškog mazuta sa lakim ložuljem, uklanjanje azbestnih materijala, te rekonstrukciju sistema unutrašnjeg transporta pepela i šljake, a radovima će se postići i smanjenje buke kao i novi sistem za toplifikaciju Pljevalja.

Jovanović i Šestović smatraju da ekološka rekonstrukcija TE predstavlja novu

šansu za razvoj, ne samo za Pljevlja, već i za cijelu Crnu Goru.

- Do sada je vrlo malo urađeno po pitanju smanjenja oksida sumpora iz dimnog gasa, pa će to predstavljati novo postrojenje gdje će se, kao nusprodukt, dobiti gips i sitni pepeo koji će imati tržišnu vrijednost. Sa izgradnjom cementare, koja bi imala sav potrebni reprov materijal iz Pljevalja i samim tim znatno jeftiniju cijenu gotovog proizvoda, to će predstavljati novu razvojnu šansu za Crnu Goru – kazao je Šestović.

VIŠE RADNIH SATI – KVALITETNIJI RAD

Šestović napominje da je u rekonstrukcijama iz 2001, 2007. i 2009. godine promijenjeno 80 odsto postrojenja koje radi kapacitetom od 300 hiljada radnih sati. Ovom ekološkom sanacijom, kako Šestović objašnjava, ostalih 20 odsto će se dovesti sa 190 hiljada na nivo od tri stotine hiljada radnih sati.

- Naglašavam da u kvalitetu funkcionisanja bitnu ulogu imaju odrađeni sati, ali ne i vijek trajanja postrojenja. Tome ide u prilog činjenica da širom Evrope, pogoni koji odrade preko 300 hiljada radnih sati, ne podliježu zatvaranju, već se njihov radni vijek poboljšava ekološkim rekonstrukcijama – ističe Šestović.

AKTUELNOSTI

MINISTARKA EKONOMIJE, DRAGICA SEKULIĆ

GRADIĆE SE DRUGI BLOK

Pripremio: Marko Burić

“DRŽAVA CRNA GORA, VLADA I MINISTARSTVO EKONOMIJE SU IZUZETNO ODLUČNI U TOME DA SE VALORIZUJU TERMOENERGETSKI POTENCIJALI U OPŠTINI PLJEVLJA.”

Izlazak A2A iz EPCG ili dolazak bilo kojeg strateškog investitora ni na koji način nema veze sa Drugim blokom TE, istakla je ministarka ekonomije, Dragica Sekulić, prilikom posjete Pljevljima krajem juna, kada je obišla i termoelektranu.

- Država Crna Gora, Vlada i Ministarstvo ekonomije su izuzetno odlučni u tome da se valorizuju termoeenergetski potencijali u opštini Pljevlja. Vi znate da imamo velike količine rezervi lignita u pljevaljskom basenu, a sa druge strane smo svjesni da ne smijemo dozvoliti sebi taj luksuz da zavisimo samo od hidrometeoroloških prilika - rekla je Sekulić.

Ona je dodala da je neophodno sve uraditi kako bi se Prvi blok osposobio da radi duže nego što je prvobitna opcija.

- Niko od nas ne smije dozvoliti sebi taj luksuz da dovodi u pitanje realizaciju Drugog bloka. To ne znači da nećemo osposobiti Prvi blok da radi duže nego što je prvobitna opcija. Odabir projektanta koji će uraditi idejni projekat za konkretnu ekološku rekonstrukciju Prvog bloka TE je u toku, ali to uopšte ne uslovljava, ni na bilo koji način dovodi u pitanje izgradnju Drugog bloka TE.

Sigurnih investicija nema bez stabilnog napajanja električnom energijom, pa je neupitna potreba, ali i obaveza da se gradi Drugi blok.

- Ako mislimo da dovodimo investitore koji treba da ulažu u proizvodnju, u proizvodne djelatnosti, u industriju, a mi ne možemo garantovati sigurno napajanje električnom energijom, tu nema sigurnih investicija. Sa druge strane, imamo izuzetno bogata ležišta mineralnih sirovina koja su neiskorišćena u svom punom potencijalu. Sve to nas dovodi do toga da, nezavisno od toga šta se bude

dešavalo sa postojećim ugovorom i sa Škodom Prahom, naše sigurno opredjeljenje je izgradnja Bloka II. Da li je to sa Škodom Prahom, sa Škodom Prahom i Dženeral elektrikom, to su detalji koji će se pokazati u narednom periodu - navela je ministarka ekonomije - istakla je ministarka ekonomije.

U Pljevljima se razgovaralo i o mogućnostima Prvog bloka naše termoelektrane kada je u pitanju toplifikacija Pljevalja.

- Mi smo danas razgovarali ne samo o ekološkoj sanaciji Prvog bloka, već i o vrlo izvjesnim mogućnostima toplifikacije Pljevalja na osnovu kapaciteta Prvog bloka. Da ne čekamo realizaciju Bloka II, već da uradimo sve što možemo sa postojećim kapacitetima. Tako da će nam biti namjera u narednom periodu da što bolje optimizujemo to što imamo, a da paralelno radimo na što boljoj valorizaciji novih potencijala.

Ministarka ekonomije očekuje da će doći do spajanja TE “Pljevlja” i Rudnika uglja.

- Izuzetno sam optimistična u tom smislu, jer jako dugo se govori o tome i mislim da će to donijeti benefite svim energetske subjektima, uključujući i RUP. Ako imate Rudnik uglja koji preko 96 odsto zavisi samo od jednog preduzeća i termoelektrana zavisi samo od Rudnika uglja, potpuno je prirodno da spajanjem da dva preduzeća dođemo do optimalnih iskorišćenja resursa lignita u Pljevljima. Sa druge strane, često postavljamo pitanje oko procedure otkupa tih akcija - to je proces koji se paralelno odvija. Oni su raspisali javni poziv kako bi utvrdili da li je ponuda dostavljena od akcionara opravdana, a

sa druge strane koji su to benefiti od spajanja ta dva društva. Ja vjerujem da je to optimalno rješenje za sektor energetike.

Poslovanje TE “Pljevlja” i RUP-a je neraskidivo i mnogo je logičnije, smatra Sekulić, da oni rade kao jedno privredno društvo.

- Što se tiče Rudnika uglja, od čelnih ljudi smo čuli veoma pozitivan razvoj okolnosti za RUP. Prvo, RUP je mjesto odakle kreće sva energetika Crne Gore, od kojeg zavisi trenutno napajanje električnom energijom građana i industrije Crne Gore. Ovo preduzeće, koje je u prošloj godini označavano kao crna ovca sektora energetike, preduzeće koje je u tom trenutku važilo za nekoga ko je dužan prilično velike iznose za poreze i doprinose, došlo je do toga da je kroz reprogramme poreskog duga prema državi izmirio 30 odsto svojih obaveza. U mogućnosti je da iz svojih regularnih novčanih tokova plaćaju dugove. Preduzeće kojem je u ovom trenutku mnogo veći iznos njihovih potraživanja od dugovanja i preduzeće koje je u ovom trenutku potpuno čisto. Takav položaj mu omogućava da može planirati investicije u narednom periodu. Oni imaju jasan plan investicija koje se odnose na otvaranje novih kopova, nove mehanizacije i na stvaranje boljih uslova za rad u RUP-u.

Sa sastanka u TE “Pljevlja”

Lovćen lojalnost program

Udružite osiguranja,
sakupljajte bodove
i ostvarite
do 50 % popusta

Lovćen lojalnost program jedinstvenim sistemom udruživanja osiguranja i zbrajanja bodova povezuje osiguranja, čime ostvarujete popuste na:

- osiguranja kuće/stana
- kasko osiguranja motornih vozila AK
- turistička osiguranja
- osiguranja odgovornosti...

**Više polisa osiguranja,
veća ušteda.**

Nova osiguranja, dvostruki bodovi

Već sa dva osiguranja ste u programu

www.lo.co.me

020 404 404

AKTUELNOSTI

KAPITALNI REMONT AGREGATA A1 U HIDROELEKTRANI „PIVA“

RADOVI NA GENERATORU I NA TURBINSKOJ OPREMI

Miodrag Vuković

ZAPOČETI RADOVI NA KAPITALNOM REMONTU AGREGATA A1 U HIDROELEKTRANI „PIVA“ TEKU PLANIRANOM DINAMIKOM.

Radovi su počeli 22. aprila 2017. godine. Ugovorom je predviđeno da traju 170 dana, što znači da bi trebalo da budu završeni do sredine mjeseca oktobra, kada je i planiran probni rad agregata A1 i njegovo ispitivanje u radnom režimu.

Remontni radovi na agregatu su razdvojeni na radove na generatoru i radove na turbinskoj opremi – kaže dipl.el.ing. Željko Jovović.

Izvršeni su zasad demontažni radovi i obavljen transport svih dijelova za koje je predviđena reparacija u fabričkim uslovima.

- Radovi od početka remonta do danas teku po planiranoj dinamici. Nadamo se da će tako biti i u narednom periodu, jer smo obavili sve neophodne radnje da se termini obavljanja poslova ispoštuju. Planirane aktivnosti zasad teku shodno dinamičkom planu i uz striktno poštovanje dogovorenih rokova – naglašava Željko Jovović.

- Planirani radovi na generatoru su: zamjena izolacionih spojeva između segmenata paketa statora, rekonstrukcija uvida struje u rotor, obrada

Dipl.el.ing. Željko Jovović

ležajnog zvana i nosećeg prstena, zamjena kliznih kolutova i preizolacija šinskog razvoda. Biće odrađeno i kompletno servisiranje ležajeva u fabričkim uslovima, kao i ukrućenje namota statora, te popravka i ispitivanje izolacionih sistema statora i rotora – kaže Željko Jovović.

Da bi se izvršila zamjena izolacionih spojeva između segmenata paketa statora i time eliminisale povećane vibracije, bilo je potrebno demontirati kružne šinske veze namota statora, izvršiti rasklapanje dijela statorskog namota, razbiti izolaci-

one kape i demontirati i izvaditi 112 štapova, dodaje Jovović.

Takođe, u cilju zamjene termosondi u paketustatora potrebno je bilo izvaditi i dodatnih 8 štapova. Svi izvedeni štapovi idu na ispitivanje i reparaciju u fabriku izvođača, a to je konzorciju firmi Ethos Energy i ZRE Gdansk iz Poljske.

- U fabrici izvođača biće izrađen i novi uvod struje u rotor, nove brtve za donji vodeći i gornji vodeći ležaj, te brtve za kombinovani ležaj. Tokom remontnih radova biće obavljeni i radovi na reparaciji na nosećem prstenu i ležajnom zvonu, kao i radovi na ležajevima, na kliznim kolutovima i radovi na reparaciji hladnjaka kombinovanog ležaja. Što se tiče turbinske opreme, izrađene su nove lopatice sprovednog aparata od nerđajućeg materijala, sa modifikacijom hidrauličnog oblika lopatice na mjestu prelaza lista lopatice u gornji rukavac

i promjenu oblika donjeg rukavca lopatice. Biće isporučena i ugrađena nova turbinska brtva, kao i novi turbinski poklopac sa kompletnim vijčanim materijalom.

Radno kolo turbine biće u fabrici ispitano, reparirano i izvršice se njegovo dinamičko balansiranje zajedno sa poklopcem i kapom radnog kola na nominalnom broju obrtaja.

- Svi ostali djelovi turbinske opreme transportovani su u fabriku izvođača i biće obavljena njihova reparacija: turbinski ležaj, kapa radnog kola turbine, gornji obruč sprovednog aparata, donji obruč sprovednog aparata, obruč iznad radnog kola, regulacioni obruč sprovednog aparata. Nakon izrade novih i reparacije starih djelova biće obavljena probna montaža djelova turbinske opreme u fabrici Izvođača i izvršene potrebne kontrole i mjerenja (provjera zaptivanja lopatica, kontrola svih zazora i rastojanja, kontrola funkcionalnosti sklopova) – kaže dalje Željko Jovović.

- Tokom remonta agregata A1 planirani su i radovi na predturbinskom zatvaraču. Servomotor zatvarača je transportovan u fabriku gdje će biti obavljen njegov kompletan remont. Zaptivna guma na zatvaraču će biti zamijenjena kao i sav vijčani materijal i cijevna uljna instalacija.

Biće zamijenjena i mjerna oprema na agregatu novom (kontaktni kapilarni termometri, otporni termometri, instrumenti za mjerenje otvora sprovednog aparata, instrumenti za mjerenje brzine agregata kao i uređaj za mjerenje protoka kroz turbinu) – kaže na kraju Željko Jovović.

AKTUELNOSTI

HE 'PERUĆICA'

U AVGUSTU TOTALNA OBUSTAVA RADA

Olivera Vulanović

Ovogodišnji planirani remontni radovi objekata i postrojenja HE »Perućica« obaviće se u avgustu i septembru. Totalna obustava rada naše najstarije hidroelektrane desiće se u periodu od 31. jula do 30. avgusta.

Zahvaljujući značajnijim intervencijama i zamjenama dotrajalih djelova, što se, uobičajeno, obavlja prilikom remontnih radova, ovaj elektroenergetski objekat će se, kao i do sada, držati u tehnički ispravnom pogonskom stanju. Kao i prethodnih godina, tokom totalne obustave rada predviđeno je da se, prevashodno, obave svi potrebni radovi na remontu elektro mašinske opreme i građevinskih objekata HE „Perućica“.

Da podsjetimo, dio planiranih remontnih poslova već je urađen, i to tokom maja. Tom prilikom urađen je kapitalni remont transformatora 125 MVA, dok je u junu remontovana mašinska i elektro oprema na zatvaračnicama dovodnog sistema Vrtac, Slano i Krupac. Urađen je i periodični pregled i ispitivanje elektro instalacija, kao i ispitivanje sistema uzemljenja i gromobranske instalacije. Za drugu polovinu jula predviđeni su poslovi na remontu RP 110kV - sekcije "B".

Kako nas je informisao Slobodan Jokić, rukovodilac Sektora za održavanje, period totalne obustave rada biće posvećen detaljnom pregledu i obavljanju mnogobrojnih redovnih i uobičajenih remontnih poslova na pogonima i postrojenjima elektrane, kao i na dovodnim sistemima. Navešćemo samo neke od njih: zamjena igličastog zatvarača i sanacija tablastog zatvarača na zatvaračnici Krupac, antikorozijska zaštita određene dionice dovodnih

cjevovoda. Obaviće se montaža i puštanje u rad opreme za mjerenje proizvedene energije u HE Perućica na nivou 110 kV, pregled turbinske opreme i otklanjanje uočenih nedostataka, podešavanje sistema turbinske regulacije, zamjena oštećene betonske obloge kanala Zeta II, itd.

Nakon totalne obustave rada, tokom septembra, nastaviće se radovi na remontu RP110kV, sekcija „A“, DV polja 110kV NK2, DV 220kV Podgorica – Perućica, kao i remontu DV 220kV Trebinje i sabirničkih rastavljača RP 220 kV.

Tokom oktobra predviđena je rekonstrukcija turbinske regulacije agregata br. 5 (II faza modernizacije i rekonstrukcije HE „Perućica“).

Predviđeno je da se remontni redovi obave, uglavnom, sopstvenim snagama, inženjerskim i operativnim kadrom HE „Perućica“, izuzev pojedinih specifičnih poslova na kojima će biti angažovane specijalizovane firme.

SPASAVANJE RIBLJEG FONDA

Shodno zakonskim propisima, EPCG je i ove godine blagovremeno obavijestila Sportsko ribolovni klub 'Nikšić' o dinamici remonta i pražnjenju sistema kako bi konzumna riba i riblja mlađ što manje stradale na zatvaračnicama i kako bi akcija spasavanja ribljeg fonda bila što uspješnija. Tom prilikom ribari, uz pomoć volontera i spasilačkih ekipa, izlove što više ribe koja se specijalnim vozilima ponovo vraća u jezera.

OBJEKTIV

IZVJEŠTAJ O MONITORINGU ZA ELEKTRIČNU ENERGIJU U ZAPADNOBALKANSKOJ ŠESTORCI (WB6)

CRNA GORA OSTVARILA ZNAČAJAN NAPREDAK

Marko Burić

Zemlje Zapadnog Balkana na pola puta su od regionalnog tržišta električne energije, a Crna Gora je jedina država gdje se ne očekuju veće prepreke u ostvarivanju tog cilja, navodi se u izvještaju Sekretarijata Energetske zajednice, objavljenom u martu ove godine.

U Izvještaju o monitoringu za električnu energiju u zapadnobalkanskoj šestorci navodi se da su najveći napredak ostvarile Crna Gora i Srbija te da formiranje regionalnog tržišta zavisi od poteza vlasti i napredak u ostvarivanju tog cilja komplikovaniji je po zemljama ponaosob.

- BiH i Makedonija još nijesu usvojile zakone prilagođene Trećem energetsom paketu EU. U slučaju Albanije, vlada te zemlje tek treba da usvoji odluke neophodne da se primijeni Zakon o sektoru električne energije i da se primijeni tržišni model. Napore Kosova da razvije tržište ograničava neprim-

jenjivanje sporazuma operatera sistema prenosa Kosova i Srbije te čekanje na integraciju tržišta s Albanijom. Crna Gora je jedina država gdje se ne očekuju veće prepreke - naveo je Sekretarijat Energetske zajednice.

Sekretarijat Energetske zajednice istakao je i da vlade regiona moraju uložiti dodatne napore za prekogranično balansiranje.

- Vlade regiona su se dogovorile da će sastaviti sporazume o povezivanju tržišta otvorene za sve operatere berzi struje u grupi WB6 i okolnim zemljama. Koordinisan put integracije u regionalno tržište za balansiranje je drugi zadatak, a tiče se domaćih operatera sistema prenosa (TSO). Uvođenje očitavanja neto debalansa u regionu jedan je od ključnih elemenata prekograničnog balansiranja. Konačno, sporazum svih operatera sistema je potreban za regionalno koordinisano obračunavanje raspoloživog

kapaciteta - navedeno je u izvještaju.

Formiranjem berze električne energije Crna Gora je ispunila važan zadatak, a u narednom periodu naša država mora da obezbijedi likvidnost na dan unaprijed tržištu, kao i da se poveže sa najmanje jednim organizovanim dan unaprijed tržištem električne energije u regionu.

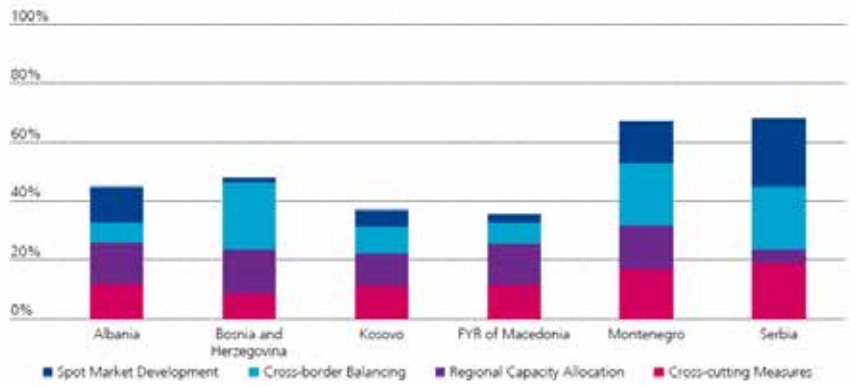
Crna Gora je napredak ostvarila i u sprovođenju ostalih "mekih

Izveštaj o monitoringu za električnu energiju u zapadnobalkanskoj šestorci (WB6)

mjera” na koje se obavezla potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju u Beču 27. aprila prošle godine (samit na kojem je inicijativa pokrenuta održan je u austrijskoj prijestonici u avgustu 2015. godine), što se može vidjeti na grafiku 1.

Overall Implementation of Soft Measures

Grafik 1: Ukupni napredak zemalja Zapadnog Balkana u sprovođenju “mekih mjera”

U izvještaju se navodi da je Zakon o energetici dobar pravni okvir za razvoj prekograničnog balansnog tržišta, ali i dalje postoji samo jedan provajder koji pruža usluge balansiranja. Neophodno je usvajanje dodatnih podzakonskih akata radi deregulacije cijena za usluge balansiranja. Glavni cilj u ovom dijelu je uspostavljanje regionalnog balansnog tržišta na kojem će biti razvijena konkurentnost u pogledu pružanja usluga balansiranja.

Što se tiče dodjele kapaciteta na regionalnom nivou Sekretarijat je istakao da je potrebna bolja saradnja između Kancelarije

za koordinisane aukcije u Južnoistočnoj Evropi (SEE CAO) i određenih zemalja Evropske Unije. Naime, Crnogorski elektroprenosni sistem (CGES) je jedan od osnivača i korisnika SEE CAO, a neophodno je da Zemlje Zapadnog Balkana podrže potpisivanje sporazuma sa određenim zemljama EU sa kojima se članice SEE CAO graniče. Sporazum se odnosi na raspodjelu međuzonskih kapaciteta između svih zona koje učestvuju u aukciji preko SEE CAO i osmog regiona. U dijelu “cross-cutting” mjera ističe se da je u Crnoj Gori pravno odvojen Operator distributiv-

nog sistema te da je formirana kompanija CEDIS. Takođe, u izvještaju je istaknuto kako je neophodno dodatno usklađivanje legislative sa Trećim energetskegim paketom EU.

Na kraju, zaključeno je da bi zapadnobalkanski samit u julu u Trstu (Italija) mogao da podigne svijest o tome koliko je važno pokrenuti regionalno tržište električne energije i da se ispune obaveze i država članica Evropske unije i šest zemalja regiona.

Ispunjen važan zadatak: Potpisivanje Ugovora o osnivanju berze električne energije

OBJEKTIV

JANEZ KOPAČ, DIREKTOR SEKRETARIJATA
ENERGETSKE ZAJEDNICE

CRNA GORA NAJDISCIPLINOVANIJA

energetika.net

Energetska zajednica razmatra pokazatelje implementacije za kompletno zakonodavstvo Evropske Unije, a ne samo energetske dio, a Bosna i Hercegovina (BiH) i Ukrajina su najgore u tom pogledu. S druge strane, Crna Gora, Srbija i Albanija, koje su bile najuspješnije, transponovale su više od 60% pravne tekovine (Aki) EU, rekao je Janez Kopač, direktor Sekretarijata Energetske zajednice na predavanju pod nazivom "Zapadni Balkan kao dio Energetske zajednice i Energetske unije", koje je održano u Ljubljani (Slovenija).

Jedino protiv Crne Gore nije pokrenuta nijedna procedura

- Naš instrument je prekršajni postupak. Do danas smo pokrenuli 40 procedura - jedina zemlja, protiv koje nije pokrenuta procedura je Crna Gora. Crna Gora je daleko najdisciplinovanija kada je u pitanju implementacija pravne tekovine EU. Međutim, sa svakim drugim članom smo imali mnogo problema. Ovo je ponekad sistemski po prirodi, kao u BiH, gdje ne mogu postići konsenzus o tome šta se reguliše na državnom nivou. To je bio slučaj i u Makedoniji, koja je sistemski ignorisala svoje obaveze - sve do promjene vlasti. Nova vlada je sada mnogo više proevropska - rekao je Kopač.

Pokrenuta dva postupka protiv Srbije

Energetska zajednica ima velike poteškoće sa nekim od sektora u Srbiji. Iako je zemlja obično prva koja transponuje zakonodavstvo EU, ona je manje primjerena kada je u pitanju implementacija. Problem je, na primjer, pravna i funkcionalna nerazdvojenost srpske gasne kompanije Srbijagas, koja kontroliše i transport i prodaju gasa. Pošto se pravni akti u potpunosti zanemaruju, nema konkurencije kada je u pitanju nabavka gasa.

- Vrlo smo bliski nametanju sankcija, jer se ovo dešava već puno godina. Međutim, ne želimo da pribjegavamo sankcijama, jer bi voleli da se pitanje riješi na druge načine - rekao je Kopač.

On je dodao da su pokrenuta dva postupka protiv Srbije - u vezi sa međuvladinim sporazumom sa Rusijom o Južnom toku, u kojem se Srbija složila sa određenim zakonskim rješenjima koja uopšte nijesu bila u duhu EU i Energetske zajednice, a u vezi sa odredbom o snabdijevanju gasom, potpisanom prije mnogo godina.

Potrebno je prevazići probleme i razlike na granicama

Na pitanje o Energetskoj uniji, Kopač je rekao da je Evropski parlament definisao granice Energetske unije, u koje spadaju zemlje članice EU, kao i ugovorne strane Energetske zajednice, jer je to interno energetske tržište.

- Kada je u pitanju Energetska unija, još uvijek nam nedostaje Evropska ekonomska oblast - Island, Norveška i Lihtenštajn - dodao je direktor Sekretarijata Energetske zajednice.

Kada je u pitanju unutrašnje energetske tržište, Kopač je istakao i pitanje ponašanja na granicama, naglašavajući da je podijeljenost između članova potrebno premostiti. To znači da ugovorne strane Energetske zajednice moraju formirati bolje veze u pravim oblastima i čak dozvoliti eventualne finansijske sankcije. Primjer je debata koju je pokrenuo slovenački TSO Plinovodi, koji je pitao kako će se podijeliti prekogranični troškovi izgradnje gasovoda za gas koji dolazi iz terminala na hrvatskom ostrvu Krk, jer će mnoge različite stranke imati koristi od toga.

- EU je posvećena reciprocitetu, ali članovi moraju uspostaviti bolje veze, što bi moglo značiti i izmjenu ustava - naveo je Kopač.

Janez Kopač

OBJEKTIV

BERZA ELEKTRIČNE ENERGIJE U CRNOJ GORI

VAŽAN KORAK U RAZVOJU TRŽIŠTA

Danica Janković

KONKURENTNOSTI ENERGETSKOG TRŽIŠTA DOPRINIJEĆE SPROVOĐENJE „MEKIH MJERA“ KOJIMA SE TRANSPONUJU I IMPLEMENTIRAJU PROPISI EVROPSKE UNIJE, ŠTO ĆE DOVESTI DO UKIDANJA POSTOJEĆIH PRAVNIH I REGULATORNIH PREPREKA, KAKO ZA FORMIRANJE BERZE ELEKTRIČNE ENERGIJE, TAKO I ZA POVEZIVANJE SA SUSJEDNIM TRŽIŠTIMA, UKAZUJU, U RAZGOVORU ZA NAŠ LIST, ČELNICI CG KO CIGRE.

Osnivanje berze od fundamentalnog je značaja za uspješno funkcionisanje kako veleprodajnog, tako i maloprodajnog tržišta, jer likvidne berze daju snabdjevačima priliku da nabave i prodaju energiju bez potrebe posjedovanja proizvodnih kapaciteta, saglasni su predsjednik i potpredsjednik CG KO CIGRE, prof.dr Milutin Ostojić i Momir Grbović.

Ugovor o osnivanju berze i Statut potpisali su, krajem juna, predstavnici Elektroprivrede Crne Gore (EPCG), Crnogorskog operatera tržišta električne energije (COTEE) i Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES).

Prof. dr Milutin Ostojić smatra da će u Crnoj Gori berza električne energije predstavljati tehnološki i organizaciono najnapredniji oblik trgovanja.

- Osiguraće transparentnost, jer iako su ponude anonimne, način dobijanja cijena koji se zasniva na presjecanju krivih ponude

i potražnje je javan, što uvodi gotovo savršenost u poslovanje i posljedično pozitivno utiče na razvoj konkurencije - kazao je profesor Ostojić.

Dipl. el. ing. Momir Grbović podsjeća da proces razvoja tržišta električne energije predstavlja implementaciju propisa Evropske Unije, što znači da je berza jedan od instrumenata kojim se sprječava monopol u trgovini električnom energijom.

- Direktno učestvovanje na berzama električne energije će takođe obezbijediti svakom učesniku efikasnost, transparentnost i sigurnost trgovanja - rekao je Grbović.

Potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju, na Samitu u Beču, koji se odnosi na razvoj regionalnog elektro-energetskog tržišta i uspostavljanje okvira za buduću saradnju, zemlje Zapadnog Balkana dogovorile su uspostavljanje regionalnog energetskog tržišta kroz formiranje nacionalnih energetskih berzi

koje bi se integrisale u jedinstveno evropsko tržište.

- Nacionalna tržišta električne energije u regionu su mala i ne može se očekivati da budu likvidna ukoliko ne dođe do regionalnog povezivanja tržišta. Da bi se to realizovalo neophodno je uspostaviti saradnju na svim nivoima između aktera, regulatora, vlada, operatera tržišta i operatera prenosnog sistema - sugeriše Grbović.

Energetskom strategijom do 2030. godine kao jedan od glavnih prioriteta Crna Gora je definisala razvoj konkurentnog tržišta energije, odnosno obezbjeđenje liberalizovanog, nediskriminatornog, konkurentnog i otvorenog energetskog tržišta.

Konkurentnosti energetskog tržišta dopriniće, ukazuju naši sagovornici, sprovođenje „mekih mjera“ kojima se transponuju i implementiraju propisi Evropske Unije, što će dovesti do ukidanja postojećih pravnih i

regulatornih prepreka, kako za formiranje berze električne energije, tako i za povezivanje sa susjednim tržištima.

Grbović navodi da je veći dio posla već obavljen. Usvojen je novi Zakon o energetici, Zakon o prekograničnoj razmjeni električne energije i prirodnog gasa, kao i druga važna akta, ali je preostala realizacija velikog broja aktivnosti kako bi Ministarstvo ekonomije imalo neophodnu osnovu da donese odluku o imenovanju Nacionalnog operatora tržišta energije (NEMO).

Samo profit kao posljedica tješnje korelacije maloprodajnih i veleprodajnih cijena energije dovede do većeg interesovanja snabdjevača za učešće na crnogorskoj Berzi, smatraju članici CG KO CIGRE.

-Učestvovanje na berzama je dobrovoljno, akteri mogu biti svi subjekti koji i danas participiraju na bilateralnom veleprodajnom tržištu električne energije - pojašnjava Grbović.

Realno je očekivati da među prvim učesnicima na berzi bude EPCG koja bi na taj način dodat-

no obogatila svoj portfolio, zatim operatori prenosnog i distributivnog sistema električne energije koji će moći da kupuju električnu energiju za pokrivanje dijela gubitaka u svojim sistemima, kao i pojedini snabdjevači i direktni kupci iz zemlje i regiona.

Ostojić i Grbović ističu da će privilegije berze biti osjetne i za krajnje kupce, jer će uspostavljanje efikasnog i likvidnog veleprodajnog postati preduslov za uspostavljanje konkurentnog maloprodajnog tržišta.

NOVI SNABDJEVAČ NEĆE MOĆI OBEZBIJEDITI JEFTINIJU ENERGIJU OD EPCG

Liberalizacijom tržišta stvaraju se preduslovi za nove snabdjevače. Međutim, prof. dr. Milutin Ostojić ističe da, u ovom trenutku, nije realno očekivati da se pojave oni koji bi u značajnijoj mjeri snabdijevali krajnje kupce u Crnoj Gori.

-EPCG raspolaže sa tri značajna proizvodna kapaciteta, čija proizvedena električna energija ima znatno nižu cijenu od one na veleprodajnom tržištu. Novi snabdjevač, osim što bi morao da kupuje električnu energiju na veleprodajnom tržištu, morao bi da obezbjeđuje prekogranične kapacitete, pa je jasno da ne mogu obezbijediti jeftiniju električnu energiju od EPCG - rekao je Ostojić.

Podsjetimo, inicijalna ideja liberalizacije tržišta električne energije bila je da se kroz povećanje efikasnosti dođe do smanjenja cijene

električne energije.

-Danas imamo nezavisne operatore prenosa i distribucije što omogućava razvoj konkurentnosti na veleprodajnom i maloprodajnom nivou, što je važan korak za uspostavljanje berze električne energije - kazao je Ostojić.

Iako je tržište električne energije otvoreno 2009, a maloprodajno 2014. godine od kada je moguće birati snabdjevača, gotovo svi krajnji kupci u Crnoj Gori električnu energiju dobijaju od EPCG. Ostojić razloge za to pronalazi u činjenici što, kako navodi, liberalizacija nije sprovedena do kraja, kao i u tome što je gornja granica cijene za domaćinstva i dalje ograničena usljed čega EPCG osigurava energiju jeftiniju od tržišne.

Milutin Ostojić

Momir Grbović

DRUGI PIŠU

INTERVJU: IZVRŠNI RUKOVODILAC FC SNABDIJEVANJE,
NIKOLA BEZMAREVIĆ

DOMAĆINSTVA ZA STRUJU DUGUJU 127 MILIONA EURA

Nikola Bezmarević

Nemanja Lacman / Vikend novine

DUG CRNOGORSKIH DOMAĆINSTAVA ZA UTROŠENU ELEKTRIČNU ENERGIJU SE SMANJUJE, ŠTO JE VEOMA VAŽNO I PREMA POSLJEDNJIM PODACIMA IZNOSI 127.733.396 EURA.

Priča o računima za utrošenu električnu energiju uvijek je aktuelna, kao i priča o dugovanjima koja crnogorska domaćinstva imaju prema EPCG po ovom osnovu? Da li se iznos dugovanja smanjuje, povećava ili stagnira?

Dug domaćinstava prema Elektroprivredi Crne Gore pokazuje trend smanjenja. To je jako važno za stabilnost čitavog elektroenergetskog sistema. Potrošači iz kategorije domaćinstva prema podacima od 31. maja 2017. duguju 127.733.396 eura. Dug je i dalje značajan, ali radimo i uradićemo sve da se ovaj opadajući trend ubrza.

Što je razlog smanjenja dugovanja domaćinstava prema EPCG?

Prije svega, efikasnija naplata koja dovodi do rastuće stope naplate. EPCG preduzima razne aktivnosti kako bi naplatila dugovanja od domaćinstava, ali takođe vodi računa da krajnju mjeru isključenja primjeni samo onda kada na drugi način ne može dogovoriti dinamiku izmirenja dugovanja. Svoje rezultate već duže vrijeme daje akcija "Podijelimo teret", kao i stimulatívni popust za redovne platiše. Naravno, ne možemo a da ne napomenemo da i ugradnja 'pametnih' brojila uveliko doprinosi rastu stope naplate.

Šta konkretno radi EPCG po pitanju naplate duga od korisnika koji izbjegavaju obavezu plaćanja računa za utrošenu električnu energiju?

Kao što sam rekao, EPCG prinudnim mjerama naplate pristupa samo onda kada iscrpi sve druge mehanizme i alate koji su joj na raspolaganju po osnovu Opštih uslova o snabdijevanju električnom energijom. Potrošačima koji imaju dugovanja nudimo opciju potpisivanja klasičnog protokola, koji podrazumijeva učešće od 30 odsto i otplatu ostatka duga na rate. Pomenuo sam i akciju "Podijelimo teret" koju su potrošači dobro prihvatili jer se nudila dinamika otplate duga u fiksним mjesечnim ratama do 24 mjeseca, bez učešća, a ujedno se obustavlja i obračun zatezne kamate. Trenutno oko 23.000 potrošača ima aktivne ugovore i izmiruje dug u fiksним mjesечnim ratama od 20 eura. Inače, podsjećanja radi, potrošač ima obavezu da svoj račun plati u roku od osam dana od prijema, ako to ne uradi šalјemo opomenu, a ako u roku od osam dana od prijema opomene ne izmiri svoj dug ili sklopi protokol, EPCG sprovodi ili obustavu snabdijevanja električnom energijom ili pokreće

Prijedlog za izvršenje putem Javnih izvršitelja. Pozvao bih potrošače koji duguju da posjete lokalne jedinice Snabdijevanja i dogovore dinamiku otplate duga, kako sebe ne bi doveli u nezgodnu situaciju.

Domaćinstva iz kojeg grada najviše duguju, a iz kojeg su najredovnije platiše?

U odnosu na broj potrošača u pojedinim opštinama, u kategoriji domaćinstva, procentualno najviše duguju potrošači iz Bijelog Polja, a najmanje, već tradicionalno, godinama potrošači iz Tivta.

Spomenuli ste stimulatívni popust za redovne platiše. Koliko domaćinstava trenutno u Crnoj Gori redovno izmiruje svoje obaveze po osnovu utrošene električne energije?

Naš "Zlatni tim", u kojem se domaćinstvima obračunava deset odsto popusta na aktivnu energiju, trenutno broji 126.345 domaćinstava, a njih još 42.790 redovno izmiruju svoje obaveze i ostvaruju popust od pet odsto na aktivnu energiju. Ponosni smo, jer smo od trenutka uvođenja "Zlatnog tima" skoro pa udvostručili broj domaćinstava koji redovno izmiruju svoje obaveze.

EPCG nudi potrošačima mnoge moderne servise, po kojima ste prepoznati i u regionu. Mnogi imaju nedoumicu, zašto sve ovo, kad potrošači imaju mogućnost izbora samo vas kao snabdjevača?

EPCG se prilagođava savremenim trendovima poslovanja, u kojima je potrošač neprikosnoven na prvom mjestu. Pokušavamo da gradimo i održavamo odnos uzajamnog poštovanja i povjerenja sa našim potrošačima, koristeći savremene metode i kanale komunikacije. Da smo na pravom putu govore i brojke, FB stranica ima skoro 10.000 korisnika. S obzirom da 70 odsto građana Crne Gore koristi FB odlučili smo da im se približimo putem tog društvenog medija i ponudimo jedan online korisnički servis koji daje izvanredne rezultate. Eksterni web portal EPCG 2016. godine posjetilo je 584.000 korisnika, njih čak 45 odsto pristupa putem mobilnih uređaja. Korisnici se na portalu mogu registrovati i redovno pratiti istoriju svoje potrošnje, a mogu i sami aktivirati servise koje žele. Podatak da skoro 21.000 potrošača koristi uslugu elektonskog računa, a da je Call centar obradio preko 200.000 poziva govori u prilog tome da smo na pravom putu.

SNABDIJEVANJE

OJ TIVAT

DUGOVANJA SVE MANJA

Goran Kankaraš

Danica Janković

ORGANIZACIONA JEDINICA (OJ) SNABDIJEVANJE TIVAT VEĆ DUŽE VRIJEME DRŽI PRVO MJESTO PO REDOVNOSTI PLAĆANJA RAČUNA, KAKO NA NIVOU REGIONALNOG CENTRA (RC) BAR, KOJEM PRIPADA, TAKO I NA NIVOU SVIH OPŠTINA I GRADOVA CRNE GORE, A PREMA POSLJEDNJIM ANALIZAMA NA KRAJU 2016. I DO KRAJA PRVE POLOVINE 2017. GODINE, BROJ NEPLAĆENIH FAKTURA PO KUPCU ELEKTRIČNE ENERGIJE JE SVEGA DVA.

Nivo potraživanja u okviru OJ Tivat je sve niži, a šef Snabdijevanja OJ Tivat i Kotor, Goran Kankaraš, objašnjava da osim načina na koji EPCG motivise svoje kupce, velika zasluga ide i njima samima koji su svjesni da redovan platiša uvijek ostaje prepoznat i nagrađen.

Tome svjedoči rezultat iz 2015. godine kada je u okviru OJ Snabdijevanje Tivat u kategoriji „ostala potrošnja“ fakturisano oko tri miliona, a u istom periodu u kategoriji „domaćinstva“ gotovo 4.4 miliona eura električne energije. Za isti period, naplaćeno je skoro 7.4 miliona eura, što je 100,3 posto.

Kankaraš ističe da su u 2015. uspješno smanjili potraživanja u obje kategorije, te da su se primakli tački gdje je dugovanje nešto preko jednog računa i da je njihov cilj da održavaju naplate na nivou od 100 posto, jer je svaki bolji rezultat vrlo težak za ostvariti.

- Naš cilj je da procenat naplate, postignut u u 2015, a i ranije održavamo na nivou od 100 posto i u narednom periodu, iako smo prethodne godine bili nešto ispod tog prosjeka, svega 0.6%, što je takođe odličan rezultat. Zapravo, u 2016 godini nismo naplatili svega 45 hiljada od fakturiranih 7.6 miliona eura utrošene energije – rekao je Kankaraš.

Kankaraš za list EPCG ističe da su i u prvoj polovini 2017. godine zapaženi uspješni rezultati, pa je od decembra 2016. do kraja maja 2017. ukupno fakturisano i naplaćeno oko četiri miliona eura električne energije.

Od početka tekuće godine dug je smanjen za skoro dvije hiljade eura kada je riječ o kategoriji „ostala potrošnja“. Međutim, u kategoriji „domaćinstva“ dug se povećao za nepunih 13 hiljada eura.

Dug u kategoriji „domaćinstva“ se povećao zbog dolaska „vikendaša“, tj. ljudi koji u Tivtu borave samo u toku ljetnje sezone. Ostatak godine je pred nama pa očekujemo da relativno brzo, do kraja avgusta, procenat naplate bude za tri ili četiri odsto iznad trenutnih 99,7 – objašnjava Kankaraš.

Broj kupaca električne energije koji redovno izmiruju svoje obaveze u konstantnom je porastu, pa 6.609 njih ima popuste od pet i deset odsto na izdate račune, a za to su, u značajnoj mjeri, zaslužne aktivnosti menadžmenta EPCG.

- Kampanje „Zlatni tim“, „Podijelimo teret“ i „Neka vas vozi dobra energija“ motivišu naše kupce, pa se dugovanja smanjuju, a broj redovnih platiša raste – ističe Kankaraš.

I reklamacija je sve manje, kako zbog uvođenja AMM brojila koja osiguravaju preglednije i jasnije stanje potrošnje električne energije.

- U Snabdijevanju Tivat radimo punim kapacitetom, a sa dolaskom ljeta posla ima i previše. Ipak, uz svega dva radnika, završavamo obaveze u dogledno vrijeme, pa su uspješni rezultati neizbježni – zaključuje Kankaraš.

- Besplatna kontrola vida
- Akcijske cijene i kupovina na rate
- Veliki izbor dioptrijskih i sunčanih naočara najpoznatijih svjetskih brendova
- Sve vrste dioptrijskih sočiva vrhunskog kvaliteta
- Sve vrste kontaktnih sočiva
- Sunčane naočare sa dioprijom
- Kompletna usluga odmah, uz najsavremenije uređaje
- Stručno osoblje i profesionalni savjeti pri kupovini
- Garancija i sertifikat na sve proizvode
- Savršen odnos cijene i kvaliteta

OPEN YOUR HEART
#ITTAKESCOURAGE

Ray-Ban

GENUINE SINCE 1937

CLUBROUND
A NEW STYLE HAS TAKEN SHAPE

 **OPTIKA
OPTOTIM**

prepustite nama brigu o vašim očima!

Podgorica

The Capital Plaza
+382 20 671 106
tcp@optotim.me

Zgrada Maksim
+382 20 228 336
podgorica@optotim.me

Budva

SC TQ Plaza
+382 78 11 99 22
optikabudva@optotim.me

Kotor

SC Kamelija
+382 32 520 433
kotor@optotim.me

Bar

Centar Nova
poslovna zgrada
+382 30 308 061
bar@optotim.me

www.optotim.me

INTERVJU

PREDRAG KRIVOKAPIĆ
O USVAJANJU ETIČKOG KODEKSA EPCG

UREĐENJE PRINCIPA, PRAVILA I VRIJEDNOSTI ETIČKOG PONAŠANJA

Miodrag Vuković

NEDAVNO JE ODBOR DIREKTORA EPCG USVOJIO ETIČKI KODEKS KOMPANIJE. O ZNAČAJU OVOG ZA NAŠU KOMPANIJU VEOMA BITNOG AKTA RAZGOVARALI SMO SA IZVRŠNIM RUKOVODIOCEM DIREKCIJE ZA LJUDSKE RESURSE PREDRAGOM KRIVOKAPIĆEM.

Predrag Krivokapić

Koliki je značaj usvajanja ovog dokumenta za našu kompaniju?

Izrada i usvajanje Etičkog kodeksa Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić proizašlo je iz potrebe da se jednim aktom kodifikuju, odnosno propišu i urede pravila odgovornog i etičkog ponašanja zaposlenih u EPCG AD Nikšić, kao i EPCG AD Nikšić kao poslovnog subjekta u okviru crnogorske i međunarodne poslovne zajednice.

Usvajanjem ovog akta EPCG AD Nikšić kao društveno odgovorna kompanija koja obavlja djelatnost od opšteg interesa, a koja stoga ima posebnu obavezu poštovanja etičkih principa i načela poslovnog ponašanja i poslovne kulture, i formalno se uključila u red kompanija koje su, uredile principe, pravila i vrijednosti etičkog ponašanja koji doprinose transparentnijem i efikasnijem poslovanju i kvalitetnijim vezama i kontaktima sa poslovnom sredinom u kojoj EPCG djeluje.

Koje su to po Vašem mišljenju najznačajnije odredbe ovog kodeksa ?

Etički kodeks je kodifikacija već propisanih pravila regulisanih i uređenih zakonom i opštima aktima EPCG, ali i definisanje novih na osnovu postavljenih vrijednosti i načela poslovnog morala.

Smatram da nema značajnijih i manje značajnih odredbi u Kodeksu, ali ipak bih izdvojio značaj odredbi koje se odnose na zabranu korupcije, odredbe o poslovnoj tajni, odredbe o odnosima sa kupcima, dobavljačima i poslovnim partnerima koji dobijaju na značaju u uslovima slobodnog otvorenog tržišta.

Šta usvajanje ovog izuzetno važnog akta znači za zaposlene u našoj kompaniji i da li će svi zaposleni, kao što je to slučaj u nekim kompanijama, morati staviti

svoj potpis na pomenuti dokument?

Pitanje poslovne etike ozbiljno je i zahtijevno pitanje i podrazumijeva ne samo stručnost, profesionalnost, depolitizovanost i odgovornost zaposlenih, već i marljivost, opštu kulturu, poštenje i čast, a naročito doslednost, nepristrasnost i jednako postupanje prema svima. Utvrđivanjem jasnih standarda ponašanja kojih su dužni da se pridržavaju svi zaposleni EPCG, čuva se i unapređuje ugled i dostojanstvo ovog poslodavca.

Svaki zaključen ugovor o radu, odnosno aneks ugovora sadrži odredbu da su Poslodavac i Zaposleni su saglasni da, ukoliko u toku trajanja ugovornog odnosa dođe do usvajanja Etičkog kodeksa EPCG AD Nikšić, isti će se, stupanjem na snagu, primjenjivati na ugovorne strane.

Etički kodeks će biti objavljen u informativnom listu i intranet portalu EPCG, tako da će svi zaposleni na koje se ovaj akt odnosi biti upoznati sa njegovim odredbama.

Kada zvanično počinje primjena normi Etičkog kodeksa ?

Smatram da etičko ponašanje svakog od nas treba da proističe iz lične posvećenosti i odgovornosti, poštovanja ličnosti drugog, a sve u cilju doprinosa uspješnosti kako svog rada, tako i rada kompanije.

U skladu sa Odlukom Odbora direktora EPCG, Etički kodeks je stupio na snagu danom donošenja, tačnije 03.07.2017.godine, a za njegovo praćenje i kontrolu primjene, Odbor direktora će formirati Etički odbor od pet članova od kojih po dva predlažu: Odbor direktora i Izvršni direktor, a jednog reprezentativna sindikalna organizacija.

SINDIKAT

RAJKO GOLUBOVIĆ, PREDSEDNIK SINDIKALNE ORGANIZACIJE ZAPOSLENIH U EPCG

DOGOVOR KUĆU GRADI

Mitar Vučković

NOVOIZABRANI ČELNIK REPREZENTATIVNOG SINDIKATA U NAŠOJ KOMPANIJI, NA POČETKU MANDATA, POZVAO NA JEDINSTVO SINDIKALNIH PREDSTAVNIKA, ISTOVREMENO PORUČIVŠI DA SAMO KONSTRUKTIVNI DIJALOG I MEĐUSOBNO UVAŽAVANJE I RAZUMIJEVANJE SA PREDSTAVNICIMA POSLODAVCA, VODI DO ZAJEDNIČKOG CILJA - STABILNE I JAKE KOMPANIJE U KOJOJ JE MOGUĆE OBEZBIJEDITI I BOLJE USLOVE ZA ZAPOSLENE.

Rajko Golubović

Sindikalna organizacija zaposlenih (SOZ) će nastaviti da se nesmanjenim intezitetom bori za bolji socijalni položaj, interese i ravnopravnost svih zaposlenih u Elektroprivredi Crne Gore, a sve u skladu sa Zakonom o radu i internim aktima kompanije, ističe novoizabrani predsjednik reprezentativnog sindikata u EPCG, Rajko Golubović.

Golubović je, podsjetimo, za predsjednika SOZ-a izabran na trećoj redovnoj sjednici Skupštine te organizacije, početkom juna ove godine. Na tom mjestu naslijedio je Zorana Ostojića, koji je otišao u penziju.

-Očekujem da predstavnici poslodavca ubuduće pokažu više razumijevanja prema predstavnicima Sindikata, jer ako sagledamo suštinu priče uvidjećemo da nam je cilj isti, a to je stabilna i jaka kompanija u kojoj je moguće obezbijediti i bolje uslove za zaposlene, kazao je Golubović.

Istakao je da se, bez obzira na to što je vrijeme teško, SOZ neće odreći svoje ideologije, izvornih principa i programskih ciljeva boreći se za dostojanstveniji i pravedniji život zaposlenih.

-U tom pravcu korišćićemo svaku priliku za dodatno unapređenje položaja zaposlenih. Stoga, u SOZ-u sa puno pažnje i analitike pratimo primjenu odredaba va-

žećeg Kolektivnog ugovora, ali isto tako i ambijent i rezultate u kojem posluje EPCG, podsjetio je predsjednik SOZ-a.

Golubović je naglasio da je kontinuiran i konstruktivan dijalog sa predstavnicima poslodavca najbolji put ka ostvarivanju svih ciljeva.

-Kako bi naš narod rekao „dogovor kuću gradi“ tako i ja mislim da se sva pitanja, pa i ona sporna najbolje rješavaju dogovorom, uz uzajamno uvažavanje, dobru volju i pregovaračke vještine. Prva prilika za to je sastanak sa predstavnicima menadžmenta u vezi sa obračunskom cijenom rada koji treba da se održi u drugoj polovini jula, podsjetio je Golubović.

Golubović je zaposlenima poručio da će dati sve od sebe da zaštiti njihove interese te da će se podjednako boriti za sve radnike u kompaniji, kao i uspostavljanje jedinstvenog stava među predstavnicima zaposlenih.

-Sindikata je najuspješniji kada ima jasne ciljeve i kada je jedinstven. Zbog toga moramo udružiti snage i živjeti kao jedna složna familija koja ima za cilj bolji život iza koga ćemo stati svojim radom i odanošću prema kompaniji, zaključio je predsjednik SOZ-a, Rajko Golubović.

IZMEĐU DVA BROJA

PRIMJENA METODOLOGIJE RAE POČINJE 1. JANUARA

Puna primjena metodologije Regulatorne agencije za energetiku (RAE) za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog i distributivnog sistema električne energije počće 1. januara iduće godine, rekao je rukovodilac Sektora za operativne poslove u FC Snabdijevanje, Miloš Bigović.

Primjena metodologije, koju je RAE izradila na osnovu Zakona o energetici, trebalo je da počne 1. januara ove godine, ali je na inicijativu Privredne komore (PKCG) prvobitno odložena za tri mjeseca.

“Regulator je u maju donio odluku da se primjena stare metodologije produžava do 1. januara naredne”, rekao je Bigović, na sjednici Odbora udruženje energetike i rudarstva PKCG.

Metodologija RAE predviđa obračun snage električne energije na

osnovu ugovorenih iznosa. Definisani su okviri dozvoljenih odstupanja, u rasponu od minus deset do plus pet odsto, pa ukoliko potrošač premaši 105 odsto ugovorene snage, prekomjerno angažovana snaga će biti fakturisana u dvostrukom iznosu. U slučaju da iskoristi ispod 90 odsto ugovorene snage, u računu će biti iskazana snaga od 90 odsto ugovorene. Međutim, na insistiranje privrednika, iskazano kroz sastanke u PKCG, regulator je te opsege proširio na minus 20 do plus deset, što će olakšati primjenu tog propisa.

Druga bitna izmjena je mjerenje utrošene snage u nižoj, noćnoj tarifi, što do sada nije bila praksa i ona će biti obračunavana u iznosu od trećine dnevne.

“Potrebno je da svi potrošači kod kojih se mjeri snaga električne energije kontaktiraju operatora i potpišu ugovore o priključenju, čime će se definisati ugovorene snage za narednu godinu”, pojasnio je Bigović.

“Regulator je u maju donio odluku da se primjena stare metodologije produžava do 1. januara naredne”, rekao je Bigović, na sjednici Odbora udruženje energetike i rudarstva PKCG.

Metodologija RAE predviđa obračun snage električne energije na osnovu ugovorenih iznosa. Definisani su okviri dozvoljenih odstupanja, u rasponu od minus deset do plus pet odsto, pa ukoliko potrošač premaši 105 odsto ugovorene snage, prekomjerno angažovana snaga će biti fakturisana u dvostrukom iznosu. U slučaju da iskoristi ispod 90 odsto ugovorene snage, u računu će biti iskazana snaga od 90 odsto ugovorene. Međutim, na insistiranje privrednika, iskazano kroz sastanke u PKCG, regulator je te opsege proširio na minus 20 do plus deset, što će olakšati primjenu tog propisa.

Druga bitna izmjena je mjerenje utrošene snage u nižoj, noćnoj tarifi, što do sada nije bila praksa i ona će biti obračunavana u iznosu od trećine dnevne.

“Potrebno je da svi potrošači kod kojih se mjeri snaga električne energije kontaktiraju operatora i potpišu ugovore o priključenju, čime će se definisati ugovorene snage za narednu godinu”, pojasnio je Bigović.

KRUPAC BOGATIJI ZA JOŠ JEDNU TOPOLU

Prostor oko jezera Krupac bogatiji je za još jednu topolu koja je početkom jula simbolično zasadenja uoči početka manifestacije „Party bus“, a EPCG je, kao donator, ponosna na saradnju sa organizatorima festivala koji, pored njegovanja muzičke kulture, žele da ukažu na značaj očuvanja životne sredine.

Začetnik ideje “Party bus” je NVO “Sinteza”, a cilj događaja koji se prvi put održava u Crnoj Gori je promocija alternativne rok muzike kroz povezivanje sjevernog, južnog i centralnog dijela države.

U sadnji su učestvovali muzički sastavi: “Ničim izazvan”, “Ortodox Celts” i “Iskaz” koji su nakon Krupca put nastavili ka Plužinama gdje su održali prvi dan koncerta.

-Naš cilj je da promovišemo ne samo muzičke, već i ekološke vrijednosti. Stoga, zajedničko sađenje topole je pravi način za idealan početak druženja kojim smo nastojali povezati našu zemlju– kazala je PR festivala, Aleksandra Minić.

Nakon sjevera, muzičari su nastupe održali u Baru i Podgorici.

CEDIS

CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM
OBILJEŽIO GODIŠNJICU OSNIVANJA

VRIJEDNE DONACIJE POVODOM PRVE GODINE POSLOVANJA

CEDIS info

Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS), prigodnom svečanošću kod Dvorca Kralja Nikole, u srijedu 28. juna, obilježio je godišnjicu osnivanja.

- CEDIS kao društvo sa ograničenom odgovornošću postoji jednu godinu ali distributivni sistem Crne Gore ima istoriju dužu od jednog vijeka. Crnogorski elektrodistributivni sistem osnovan je sa ciljem da se omogući ulazak novih snabdjevača na tržište kao i liberalizacija tržišta električne energije prema zahtjevima regulative Evropske unije - kazao je Zoran Djukanović izvršni direktor CEDIS-a.

Đukanović je još dodao da su ljudi posvećeni poslu ono što jednu kompaniju čini uspješnom i očekuje da će kompanija uspjeti zadovoljiti svim zahtjevima zajednice.

Kao kompanija odgovorna prema društvu, CEDIS je aktivnosti iz toga domena usmjerio ka onima kojima je pomoć najpotrebnija. Naša kompanija donirala je Kliničkom centru Crne Gore oko 29 hiljada eura za nabavku pedijatrijskog kardiološkog ultrazvuka za potrebe Instituta za bolesti djece.

- Bilo je potrebno samo par minuta da se dogovorimo da darujete ovaj vrijedan poklon Institutu za bolesti djece. Ne moram vam govoriti koliko nabavka toga aparata znači Institutu i našim malim pacijentima - rekla je Zorica Kovačević, direktorka KCCG.

Imidž naše zemlje najbolje se stvarao kroz sjajne rezultate koje su naši sportisti postizali. CEDIS nastavlja lijepu tradiciju podrške Vaterpolo i plivačkom savezu Crne Gore sponzorstvom od 25 hiljada eura.

- Naši prvi koraci, rezultati i cijeli naš život vezani su za EPCG sada i za CEDIS. Ovakve pomoći i podrška izuzetno su važni kako bismo mogli ostvarivati rezul-

tate koje imamo. Osjećamo se kao dio Vaše porodice i nadam se da ćemo nastaviti tu tradiciju - rekao je Petar Porobić director VPS Crne Gore.

Društvo sa ograničenom odgovornošću „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ Podgorica, od 01. jula 2016. godine posluje kao samostalni pravni subjekat sa licencom za obavljanje poslova operatora distributivnog sistema a na osnovu Odluke Skupštine akcionara EPCG. Osnivač Društva je Elektroprivreda Crne Gore. Društvo, koje je u stoođstotnom vlasništvu EPCG, u okviru jedin-stvenog elektroenergetskog sistema Crne Gore obavlja djelatnost distribucije električne energije.

CRNA GORA

VESNA BRACANOVIĆ PREDsjednica ODBORA DIREKTORA CGES-A

Za novog predsjednika odbora direktora Crnogorskog elektroprivrednog sistema (CGES) izabrana je Vesna Bracanović. Ona je na toj funkciji zamijenila Dragana Laketića. Na konstitutivnoj sjednici Odbora direktora CGES-a održanoj 29. juna za zamjenika predsjednika ovog tijela izabran je predstavnik Terne Tiziano Ceccarani.

Takođe je održana i osma redovna Skupština akcionara CGES-a, na kojoj je izabran Odbor direktora, koji čine predstavnici Vlade Vesna Bracanović, Tamara Ivković, Zoran Miljanić i Zoran Rakočević. Ivković i Miljanić su novi članovi umjesto Laketića i Igora Noveljića. Predstavnici Terne su Ceccarani i Carlo Crea, a Elektromreže Srbije (EMS) Jelena Matejić.

Na Skupštini je donijeta odluka o kreditnom zaduženju za finansiranje izgradnje energetske infrastrukture za projekat Luštica i usvojeni izvještaji o poslovanju za prošlu godinu. Odlučeno je da se neto dobiti iz 2016. od 2.436.226 kumulira sa neraspoređenom dobiti iz prethodnih godina.

Za revizora za ovu godinu jednoglasno je izabran KPMG.

BANKAR.ME

CGES PROSLAVIO OSAM GODINA POSTOJANJA

CGES je 30.juna 2017. godine proslavio osam godina postojanja, kao zasebno pravno lice. Tom prilikom novoizabrana predsjednica Odbora direktora Vesna Bracanović je naglasila rekordan učinak u oblasti investicija u prethodnoj godini u iznosu od preko 30 miliona eura uz neto dobit od 2,4 miliona eura koja je ostvarena u veoma teškim uslovima.

- Posebno bih htjela da istaknem da smo nastavili sa aktivnostima na izgradnji povezane infrastrukture za podmorski kabl i interkonekciju sa Italijom, tako da su se uprkos problemima koji su očekivani za ovako kompleksne investicione projekte, radovi odvijali na sva tri gradilišta - navela je Bracanović.

Za ovaj projekat uz podršku Vlade Crne Gore i Ministarstva ekonomije obezbijedena su bespovratna sredstva u iznosu od 25 miliona eura za izgradnju drugog dijela Trans-balkanskog koridora Sekcija Crna Gora. Na taj način u prethodnoj godini je obezbijedeno potpuno finansiranje za 400 kV dalekovod "Bajina Bašta - Pljevlja", kao i niz projekata koji su veoma značajni za jačanje prenosne mreže. Ovim je EU dala snažnu podršku onome što je uradila i Crna Gora i CGES u svom domenu, na sprovođenju agende povezivanja i integraciji u evropsko energetske tržište, a pri tome stvoreni preduslovi za bržu realizaciju projekata sa regionalnom dimenzijom i to bez dodatnog opterećenja tarife za potrošače u Crnoj Gori.

Bracanović je dodala da je CGES pokrenuo projekat unapređenja i poboljšanja nadzornih i upravljačkih kapaciteta kao i performansi postojećeg Nacionalnog dispečerskog centra čime će se formirati dva paralelna i nezavisna dispečerska centra na dvije fizički odvojene lokacije u skladu sa ENTSO-E standardima.

- Ostvareni rezultati nas ohrabruju i prije svega su rezultat znanja i sposobnosti naših zaposlenih, ali i podrške institucija i vas koji ste i danas sa nama. S druge strane, sve što je do sada ostvareno nam nameće dodatnu obavezu da opravdamo očekivanja i uložimo dodatne napore i trud u postizanju ciljeva koji su pred nama - rekla je nova predsjednica Odbora direktora.

CGES.ME

ORGANIZOVANA RADIONICA POVODOM IZRADE LOKALNIH ENERGETSKIH PLANOVA U CRNOJ GORI

U cilju upoznavanja predstavnika jedinica lokalnih samouprava sa Nacrtom unaprijedene metodologije za izradu Lokalnih energetske planova, Ministarstvo ekonomije Crne Gore je u saradnji sa Podgoricom početkom jula organizovalo radionicu na kojoj su predstavljeni koraci i aktivnosti koje imaju za cilj da olakšaju izradu ovih dokumenata.

Generalni direktor za energetiku Miodrag Čanović kazao je da su lokalne samouprave dužne da potrebe i način snabdijevanja energijom, mjere za efikasno korišćenje energije, kao i korišćenje obnovljivih izvora energije i kogeneracije, planiraju LEP-om, u skladu sa Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom korišćenja energije iz obnovljivih izvora i Akcionim planom za energetsku efikasnost.

Kako je naveo, Ministarstvo ekonomije je u okviru fondova podrške EU, a preko IPA 2012, obezbijedilo sredstva za realizaciju projekta Optimalno korišćenje energije i prirodnih resursa, u okviru kojeg je jedna od planiranih aktivnosti unapređenje okvira za izradu LEP-ova. Kroz pomenuti projekat opštine Pljevlja, Šavnik i Kolašin će dobiti konsultatsku podršku u njihovoj izradi. Do sada je šest opština donijelo ove planske dokumente, i to Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje, Andrijevića, Cetinje i Kotor.

LEP je razvojni dokument lokalne samouprave, ili više lokalnih zajednica, u snabdijevanju i korišćenju energije, a osim plana snabdijevanja energijom, obuhvata mjere za energetske efikasnost, kombinovanu proizvodnju toplotne i električne energije i korišćenje obnovljivih izvora energije. Donosi se na period od 10 godina, ali se može ažurirati svaki put kada se pojave mogućnosti realizacije mjera koje nisu mogle biti predviđene u vrijeme obrade LEP-a.

Glavni ciljevi izrade i sprovođenja mjera LEP-a su doprinos u što većoj mjeri bezbjednosti i diverzifikaciji energetske snabdijevanja lokalne zajednice; smanjenje energetske potrošnje; povećanje dijela energije proizvedene iz obnovljivih izvora; smanjenje zagađivanja iz svih sektora sprovođenjem mjera energetske efikasnosti, korišćenjem obnovljivih izvora energije, upravljanjem potrošnje energenata; unapređenje održivog razvoja lokalnih sredina.

Zaključci iz LEP-a biće obavezujući za javne službe čiji je osnivač lokalna samouprava koje su odgovorne za upravljanje ili korišćenje zgradama i postrojenjima na teritoriji opštine, a na indirektni način će pružiti smjernice drugim sektorima koji posluju u okviru opština (stanovništvo, učesnici iz privatnog sektora i preduzeća, škole u javnom vlasništvu, bolnice i zdravstvene ustanove, transport, itd).

MEK.GOV.ME

VINARIJA PLANTAŽE POČINJE DA KORISTI OREZINE VINOVE LOZE ZA PROIZVODNJU ENERGIJE

Kompanija GGE i crnogorska vinarija Plantaže AD pokrenuli su projekat koji za cilj ima da se jednoj od najvećih vinarija na Balkanu smanje troškovi energije i poboljša uticaj na životnu sredinu.

Kompanija Plantaže AD potpisala je ugovor sa kompanijom GGE koji predviđa ugradnju parnog kotla na biomasu, pri čemu će se koristiti orezine vinove loze, koja je lokalno dostupna i besplatna biomasa za Plantaže sa malim sadržajem vlage i visokom kalorijskom vrijednošću.

GGE, kompanija koja je za kratko vrijeme postala prepoznatljiva u čitavom regionu po svojim inovativnim energetske rješenjima, predložila je klijentu da unaprijedi ener-

getske efikasnost i unaprijedi ekološku komponentu u proizvodnom procesu tako što će ugraditi novi parni kotao na biomasu, kapaciteta 2MW, 3t/h, sa djelimično novim parovodom i potpuno novim sistemom vraćanja kondenzata.

Investicija će omogućiti Plantažama da uštede 200.000 eura godišnje za vrijeme trajanja ugovora od pet godina, nakon čega će imati još veće uštede.

GGE je nedavno najavio da će uskoro početi da realizuje ovaj projekat, kao jedan od svojih ključnih projekata u Crnoj Gori.

“Implementacijom najnovijeg tehnološkog rješenja u primijeni biomase kao izvora energije, zajedno ćemo postići velike uštede, smanjiti zavisnost kako samog preduzeća tako i države Crne Gore od skupih uvoznih energenata, smanjiti troškove proizvodnje finalnih proizvoda a svakako i uticati na poboljšanje životne sredine i cjelokupne ekološke slike Crne Gore”, rekao je izvršni direktor GGE Crna Gora Siniša Janjušević.

On je rekao da je tim inženjera kompanije GGE, predložio Plantažama da iskoriste značajan potencijal orezine, koja nastaje kao nus proizvod pri orezivanju vinograda i čijom primjenom se mogu ostvariti značajne uštede.

Janjušević je istakao da su orezine vinove loze vrlo specifično gorivo i da se mogu efikasno koristiti samo nakon dobre pripreme. Zato su zaposleni u Plantažama kupili sjeckalicu, takozvani čoper, za pripremu orezina na dimenzije koje odgovaraju transportnom sistemu kotlovske postrojenja na biomasu.

Do sada, Plantaže su koristile stari parni kotao na mazut, dok su troškovi energije kompanije bili veoma visoki zbog visokog nivoa proizvodnje vina i drugih alkoholnih pića.

Pored uticaja na životnu sredinu, Plantaže su imale i značajne troškove prilikom upravljanja, održavanja i čišćenja kotla, kao i gubitke u parovodu. Sadašnji zastarjeli sistem takođe nema sistem vraćanja kondenzata.

BALKANGREENENERGYNEWS.COM

AKTUELNOSTI

USPJEŠNO REALIZOVAN PROJEKAT DIREKCIJE ZA
OPŠTE POSLOVE

SJEDNICOM ODBORA DIREKTORA OTVORENA MULTIMEDIJALNA SALA EPCG

Marko Burić

Sjednicom Odbora direktora EPCG, 20. jula, svečano je otvorena nova moderna i multifunkcionalna sala - "Multimedijalna sala EPCG" (bivša Aneks sala). Izvršni rukovodilac Direkcije za opšte poslove i direktor projekta, Olga Radović, upoznala je članove Odbora direktora sa novim prostorom i tom prilikom istakla da je "realizacijom ovog projekta potvrđeno je da je EPCG kompanija koja prati moderne trendove i koja se prilagođava savremenim zahtjevima poslovanja.

Članovi Odbora direktora obišli novi prostor

- U realizaciju ideje krenuli smo 2015. godine, kada je urađen Glavni projekat. Godinu kasnije tender je raspisan na iznos od 157 hiljada eura, a krajem marta 2017. počeli su radovi. Veoma sam zadovoljna što smo ostvarili naš cilj i što je EPCG dobila prostor sa multimedijalnom salom sa savremenom opremom, u kojoj će se organizovati sastanci Odbora direktora, menadžera EPCG, sastanci sa spoljnim saradnicima, a kapaciteti novog prostora dovoljni su i za održavanje Skupštine akcionara. Multimedijalna sala EPCG ima i prostoriju za simultano prevodjenje, a tu je i jedan broj poslovnih kancelarija, pa vjerujem da će novi prostor dati dodatni imidž ne samo našoj kompaniji, već i Nikšiću - istakla je Radović.

Prostor koji je dobio novo i moderno ruho uvijek je bio značajan za poslovanje kompanije. Nekada su se u tom prostoru održavale sjednice svih organa upravljanja EPCG.

- Pored kompanijske, ovaj prostor je imao i širi društveni značaj, jer su se ovdje organizovale brojne kulturne i sportske aktivnosti. Takođe, naša kompanija je ovaj prostor po potrebi ustupala i Opštini Nikšić, kao i Mjesnoj zajednici. Od kulturnih aktivnosti organizovale su se razne izložbe, a od sportskih treba izdvojiti brojne šahovske turnire. Ovdje su održana dva velika Međunarodna turnira 1978. i 1983. godine, na kojima su učestvovali svjetski vemaštore šaha Gari Kasparov, Mihail Botvink, Anatolij Karpov i Mihail Talj - objašnjava Radović.

Ona je dodala kako je projekat sproveden sa ograničenim sredstvima, a zahvalila se svima koji su učestvovali u njegovoj realizaciji.

- Posebno se zahvaljujem Slobodanu Banoviću, glavnom inženjeru za građevinske poslove u Direkciji za razvoj, kao i zaposlenima u Službi održavanja Nataši Nikolić i Vladimiru Nikčeviću na doprinosu u realizaciji projekta.

AKTUELNOSTI

DIREKCIJA ZA ICT REALIZOVALA NOVI PROJEKAT NA INTERNOM PORTALU EPCG

INTRANET SCADA SISTEM

Autor: mr Tamara Bojčić

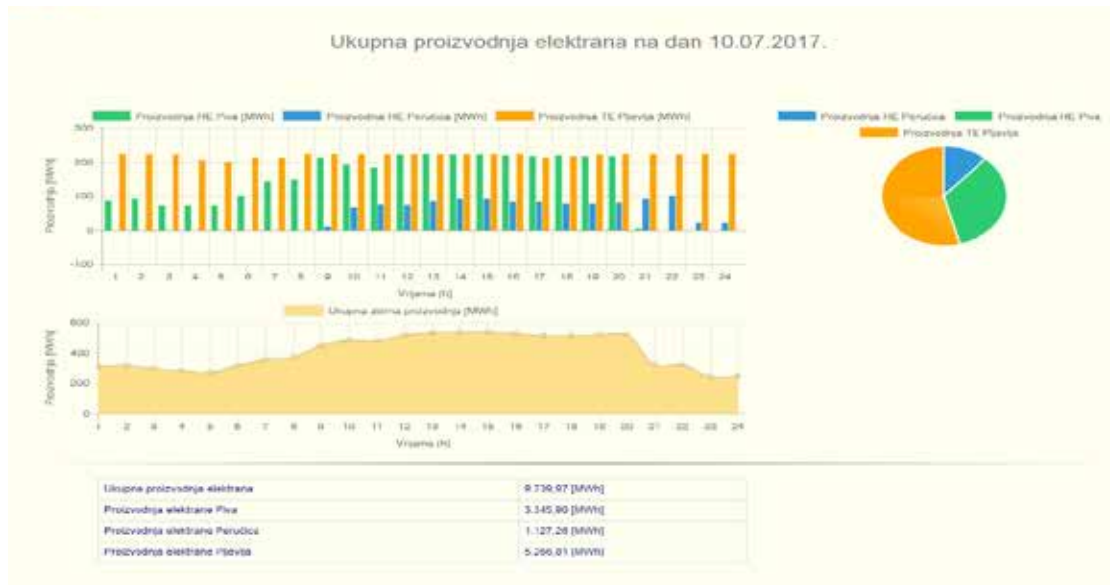
U cilju unapređenja Sistema za upravljanje i donošenje odgovarajućih poslovnih odluka, Direkcija za ICT je u saradnji sa kolegama iz elektrana (TE Pljevlja, HE Piva i HE Perućica), Direkcijom za upravljanje energijom, FC Snabdijevanjem i Direkcijom za odnose sa javnošću realizovala projekat "SCADA Intranet" kojim je omogućen objedinjeni grafički uvid u podatke o proizvodnji električne energije u proizvodnim kapacitetima EPCG na kompanijskom Intranet portalu.

Svaki proizvodni objekat EPCG ima svoj posebni SCADA sistem u kojem se prikuplja i skladišti veliki broj parametara proizvodnog objekta ili procesa proizvodnje. Prikupljanjem podataka sa pojedinačnih SCADA sistema i smještanjem u jedinstvenu strukturiranu bazu podataka stvoren je preduslov za grupnu obradu i prikaz u vizuelnom formatu na Intranetu.

Prva faza projekta je podrazumijevala prikupljanje podataka sa pojedinačnih SCADA sistema i grafičko-analitički prikaz, prije svega parametara proizvodnje sva tri proizvodna objekta EPCG: TE Pljevlja, HE Piva i HE Perućica, kao i dodatnih podataka prikupljenih od strane Direkcije za upravljanje energijom.

Samu realizaciju Intranet SCADA su pratile dvije osnovne ideje. Prva je da se podaci prikupljanju i skladište na jednom mjestu, gdje bi bili spremni za obradu, a druga da ih grafički vizualizujemo tako da korisnici sistema mogu imati jednostavan pristup istorijskom pregledu podataka na satnom, dnevnom, mjesečnom ili godišnjem nivou, a sve to u cilju što bolje analize podataka i upotrebe u planiranju. Minimalna granulacija podataka koja se prikuplja na Intranet SCADA sistemu je satna.

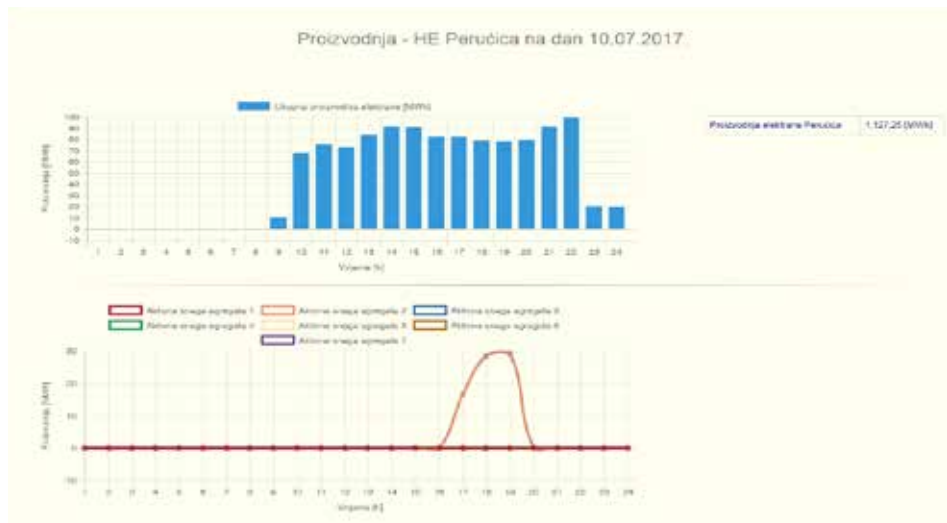
Na sledećoj slici se nalazi grafik dnevne proizvodnja sve tri elektrane na satnom nivou (bar chart), kao i učešće svake od njih u ukupnoj dnevnoj proizvodnji (pie chart). Pored pomenuta dva grafika, tu je i linijski grafik ukupne zbirne proizvodnje u toku 24h, dok je u tabeli prikazana analitika, odnosno vrijednost ukupne dnevne proizvodnje elektrana kao i dnevne proizvodnje svake od njih.

Sledeći prikaz koji se može dobiti na Intranet SCADA sistemu je grafik mjesečne proizvodnje sve tri elektrane po danima, kao i učešće svake od njih u ukupnoj mjesečnoj proizvodnji. U tabeli je prikazana analitika sa vrijednostima ukupne mjesečne proizvodnje elektrana kao i mjesečne proizvodnje svake od njih. Osnovni prikaz je grafik proizvodnje za tekući mjesec, dok se u padajućem meniju može odabrati i prikaz za bilo koji od proteklih mjeseci.

Osim pomenutih opcija, na tabu Pojedinačne elektrane može se pristupiti pregledu dnevne proizvodnje svake od elektrana pojedinačno.

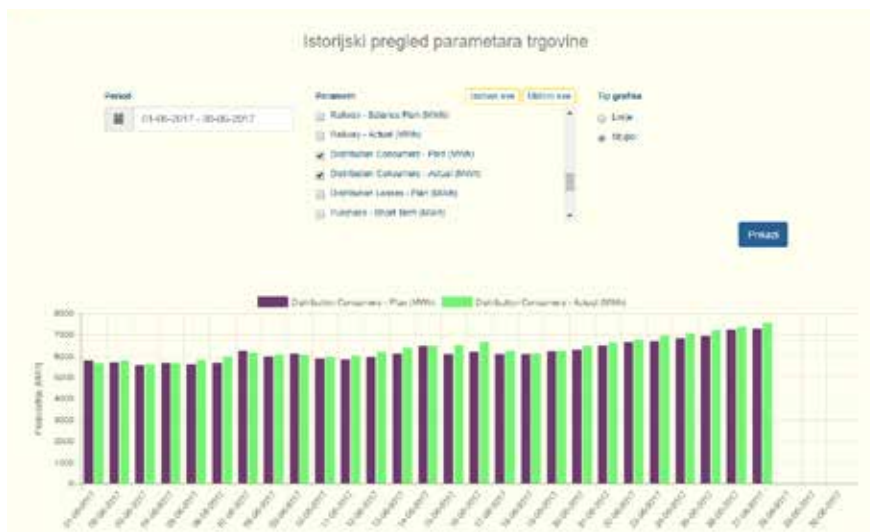

Pod tabom Istorijski pregled je obuhvaćen grafički pregled proizvodnje sve tri elektrane, sumarno ili pojedinačno, za odabrani vremenski period i to na satnom, dnevnom ili mjesečnom nivou uz mogućnost odabira vrste grafičkog prikaza (linije ili stupci).

Pored tehničkih parametara (prije svega parametara proizvodnje) svakog od proizvodnih djelova EPCG, na sistemu su integrisani i podaci koje generiše Direkcija za upravljanje energijom – Parametri trgovine. To su podaci o dotoku vode, količini uglja, bilans planovima, finansijski podaci i td.

Tehnički okviri SCADA sistema prije svega podrazumijevaju prikupljanje i čuvanje podataka na postojećem Intranet serveru, tako da dodatna infrastruktura nije zahtijevana u startu. Riječ je o web aplikaciji koja je integrisana na postojeći Intranet portal. Sastoji se od MySQL baze podataka u pozadini u kojoj se pomoću middleware-a, razvijenog u php-u, skladište podaci koji se prikupljaju sa tri različite lokacije iz više različitih izvora. Jedan od izvora je CSV fajl, drugi izvor je EXCEL fajl, koji se konvertuje u CSV fajl, a kasnije se obrađuje kako bi se iz originalne rezolucije podata izvukla satna rezolucija, dok je treći izvor podataka Microsoft SQL baza (koja se naslanja na sopstveni SCADA sistem). Za svaki tip podataka razvijeni su adapteri u PHP-u koji čitaju fajl i obrađuju podatke tako da oni budu spremni za skladištenje u MySQL bazu u tačno definisanom formatu.

Idejno rješenje web aplikacije je podrazumijevalo i kreiranje generičkog modela podataka kako bi se unificirao način njihovog čuvanja nezavisno od vrste podatka koji se akvizira (proizvodni, finansijski, itd). Dodatni cilj je bio da se sistem napravi modularnim tako da se u njega na jednostavan način mogu integrisati i dodatni podaci, bez potrebe za ponovnim razvojem ili modifikovanjem osnovnog rješenja. Jedan od izazova prilikom rada na Intranet SCADA sistemu je bila konverzija izvornih podataka u mašinski čitljive podatke.

Budući planovi razvoja Intranet SCADA sistema obuhvataju prikupljanje i prikaz podataka u realnom vremenu, automatsku analizu podataka, kao i unapređenje izvještajnog sistema, sve u cilju uspostavljanja sistema internih kontrola i donošenja ispravnih poslovnih odluka. Posebno treba naglasiti da je kompletan projekat realizovan od strane zaposlenih u EPCG što ukazuje da u kompaniji postoji dovoljno znanja i spremnosti da se pojedini značajni projekti izvode samostalno, bez potrebe za angažovanjem spoljnih saradnika čime se obezbjeđuju visok stepen nezavisnosti i smanjenje troškova. Oslanjanje na sopstvene resurse je strateški opredjeljenje Direkcije za ICT. Sa adekvatnim planiranjem i sprovođenjem edukacije inženjerskog kadra stvara se dobra baza znanja za samostalnim projektovanjem i unapređenjem poslovnih procesa u kontekstu automatizacije.

AKTUELNOSTI

RADIONICA
„NACIONALNI PLAN ODGOVORA NA KATASTROFE“

VAŽNO JE DA UVIJEK BUDEMO U PRIPRAVNOSTI

Danica Janković

ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE (EPCG) JE, KAO KOMPANIJA KOJA PREPOZNAJE ZNAČAJ EFIKASNOG REAGOVANJA U KRIZNIM SITUACIJAMA, NA RADIONICI KOJU JE ORGANIZOVALO MINISTARSTVO ODBRANE CRNE GORE U SARADNJI SA MINISTARSTVOM ODBRANE SAD-A I PREDSTAVNICIMA DRŽAVE MEJN KAO I MINISTARSTVOM UNUTRAŠNJIH POSLOVA CRNE GORE - SEKTOROM ZA VANREDNE SITUACIJE, POKAZALA KOLIKO JE VAŽNO VODITI RAČUNA O PLANIRANJU, PROCEDURAMA I STANDARDIMA KOJI SE PRIMJENJUJU U VANREDNIM SITUACIJAMA.

Rajko Roganović

Cilj radionice „Nacionalni plan odgovora na katastrofe“, koja se krajem juna održala u Podgorici, a na kojoj je EPCG imala učesce, bio je odgovoriti na potencijalne vanredne situacije i katastrofe sa akcentom na civilno-vojno upravljanje i to sve u svrhu bolje zaštite i funkcionisanja elektroenergetskih objekata.

Šef službe za obezbjeđenje objekata i lica koje obavlja poslove predviđene Zakonom o odbrani Crne Gore u EPCG, Rajko Roganović, prenoseći utiske sa radionice govori da je akcenat stavljen na krizne situacije kao što su zemljotresi, te da je, kao predstavnik EPCG, prisutnima objašnjavao moguće havarije na branama.

- Uprkos tome što je edukacija vrlo značajna, u praksi se najviše može naučiti. Rad elektroenergetskog sistema je strogo organizovan i jednako spreman za funkcionisanje, kako u normalnim, tako i u vanrednim prilikama. Timski rad je izuzetno važan, pa smo spremni da tokom kriznih dešavanja angažujemo i druge stručne ekipe iz EPCG – kazao je Roganović.

Teme su bile raznovrsne, pa su prisutni slušali o sistemu komunikacije i komandovanja, adekvatnom reagovanju na katastrofe, značaju timskog rada, administraciji i logistici, kao i važnosti medija u izvještavanju o kriznim događajima.

Radionici su prisustvovali predstavnici Vojske i Ministarstva odbrane Crne Gore, Ministarstva odbrane SAD-a, Ministarstva unutrašnjih poslova, Instituta za javno zdravlje, Crvenog krsta, Zavoda za hidrometeorologiju i seizmologiju, kao i drugih struktura značajnih za rješavanje kriznih situacija.

- Na ovakvim susretima unapređujemo rad i predstavljamo našu kompaniju kao sposobnu da odgovori na izazove profesije i da kroz razmjenu znanja i iskustva ojača saradnju sa zvaničnim instiucijama, kako iz Crne Gore, tako i iz inostranstva – istakao je Roganović.

Detalj sa radionice

Pokazna vježba, na kojoj će učesnici imati priliku da primjene teorijsko znanje stečeno na radionicama, najavljena je za oktobar, u Danilovgradu.

DRUŠTVO

PREDRAG ZEČEVIĆ, DIREKTOR LAKE FEST-A

EPCG U ZNAKU FESTIVALA

Danica Janković

EPCG, VEĆ SEDMU GODINU ZAREDOM, PODRŽAVA IDEJU TRADICIONALNOG CRNOGORSKOG FESTIVALA, A DIREKTOR I ORGANIZATOR LAKE FEST-A, PREDRAG ZEČEVIĆ, U RAZGOVORU ZA NAŠ LIST NAJAVLJUJE IZVOĐAČE KOJI ĆE ZABAVLJATI PUBLIKU U PERIODU OD 11. DO 13. AVGUSTA.

Predrag Zečević

Po čemu će ovogodišnji Lake Fest biti poseban i drugačiji?

Trudimo se da, kako festivali odmiču, budemo sve bolji. Prošle godine je svjetska zvijezda, Manu Chao, obilježio Lake Fest i učinio da na jezeru Krupac vlada posebna atmosfera. Ove godine dovodimo veliki broj izvođača iz regiona kao što su "Hladno Pivo", "Zabranjeno pušenje", "Neverne Bebe", "Buč Kesidi", "Gru", "Galija" i drugi. Što se tiče inostranih izvođača, na Krupcu će se ovog ljeta čuti zvuci francuskog benda "Talisco", a publika će uživati i u muzici Band X – AC/DC Tribute-a. Slušaće se i prošlogodišnji izvođač, DJ Kiril Džajkovski. Naš festival je poseban jer pruža šansu mladim crnogorskim bendovima, pa ćemo u avgustu slušati "Freedom", "Mikrokozmu", "Parampašcad" i "Gomilu nesklada". Lake fest ima stabilnu ciljnu grupu tako da, bez obzira ko su izvođači, širok auditorijum uživa i u prirodnom okruženju. Ambijent festivala je poseban i naši gosti ga čine još posebnijim. Dakle, za nas je svaka godina draga i drugačija.

Kako biste opisali saradnju sa našom kompanijom, s obzirom da je EPCG sponzor Lake Fest-a od samog početka?

EPCG nije samo naš sponzor, već i domaćin, pa zajedničkim snagama činimo da se svi ljudi osjećaju dobrodošlim. Prilikom biranja lokacije za Lake Fest vodili smo računa o ambijentu koji postoji, pa je predio Krupačkog jezera bio idealan izbor na koji je EPCG odgovorila vrlo rado i ustupivši nam lokaciju, postala prijatelj jedne muzičke ideje. Na taj način atmosfera festivala, uljepšana topoloma na Krupcu, nešto je što nas izdvaja od ostalih festivala u regionu. Priroda, ljudi i ambijent razmjenjuju energiju, a kada kažem energija, to simbolično ima veze i sa EPCG. Zbog toga, tokom svih sedam godina, saradnja sa EPCG je zdravo partnerstvo koje samo napreduje. Zajednički rezultat su sve bolja komunikacija i sponzorstvo, na šta možemo biti samo ponosni.

Zbog čega je bitno da kompanije, kao što je EPCG, podržavaju ova-

ve kulture događaje?

S obzirom da ste objavili imena izvođača, da li već sada možete da procijenite da li je publika zadovoljna izborom?

Uvijek će postojati određen broj ljudi koji je zadovoljan izborom izvođača i određen broj onih koji to nisu, ali na to smo navikli. Suština je da Lake Fest posjeti što veći broj ljudi, da uživa u krupačkom ambijentu, kampu i druženju. Naš cilj je da publici ponudimo što više, pa da sami krenu da istražuju bendove. Tako njegujemo muzičku kulturu i uživamo u njoj.

Kakvo je interesovanje za kamp ove godine, te da li očekujete posjetioce iz inostranstva?

Kada se osvrnemo na prošlu godinu, primjetan je porast gostiju iz Hrvatske gdje smo prodali preko sedam stotina karata. Bosansko tržište je tradicionalno naklonjeno Lake Fest-u, a trenutno je vrlo teško procijeniti koliko nam posjetilaca dolazi ovog avgusta. Svakako, nema dileme da će veliki broj njih doći i ove godine. Naš kamp je poseban jer je besplatan i pristupačan pa tako nudi nesputanu slobodu, što i jeste u duhu ovog festivala.

Festival u znaku ekologije

Organizator festivala ističe da je Lake prepoznatljiv i po ekološkim aktivnostima, pa će i ove godine sprovoditi "Rock and Recycle" kampanju.

-Krupačke topole stvaraju ambijent koji nas povezuje i naša je obaveza da uzvratimo prirodi i pošaljemo poruku da o njoj treba neprestano brinuti – kazao je Zečević.

Ovogodišnji Lake, biće obogaćen i sa promotivnim materijalom koji će uljepšati boravak posjetiocima, a samim tim i produžiti vijek trajanja festivala.

Sa prošlogodišnjeg Lake Fest-a

DRUŠTVO

ELEKTROPRIVREDA CRNE GORE NASTAVILA SARADNJU SA BEDEM FESTOM

SJAJAN SPISAK IZVOĐAČA GARANTUJE DOBAR PROVOD

Marko Burić

“DOĐITE DA UŽIVATE U ODLIČNIM NASTUPI-MA, POSEBNOJ ATMOSFERI, KOJA VEĆ OSAM GODINA KRASI OVAJ FESTIVAL.”

Sa prošlogodišnjeg Bedem festa

Sa velikim nestrpljenjem se čeka 24. avgust, kada počinje osmi Bedem fest, koji ove godine, po ocjeni ljubitelja dobre i kvalitetne muzike, ima jedan od najboljih, ako ne i najbolji festivalski line-up. Najviše zaslugom jednog čovjeka, koji je sa svojom, kako sam kaže, “ludom” energijom pokrenuo cijelu priču prije osam godina, ali i animirao veliki broj mladih ljudi, volontera, koji nesebično pomažu i trude se da Bedem fest bude autentičan i prepoznatljiv, ne samo u Nikšiću, Crnoj Gori, već i šire. Petar Šundić je, kako je i Bisera Veletanlić u najavi festivala istakla “odgovoran i kriv za sve.” U razgovori za list “Elektroprivreda” objašnjava kako je cijela ekipa mukotrpno i naporno radila i da jedva čekaju prve zvuke osmog Bedem festa sa nikšićke tvrđave.

- Ove godine smo rano otvorili karte što se tiče muzičkog dijela programa. Potvrdili smo autentičnost koja prati Bedem fest i identitet kada je riječ o muzičkom programu. Godinama radimo osmišljeno i strateški. Naš festival raste iz godine u godinu, sve smo bolji, prepoznatljiviji. Drago nam je što su ove godine svi prepoznali potencijal ovog festivala i što smo dobili podršku od države, od Opštine Nikšić, kao i mnogih kompanija u Crnoj Gori. Posebno ćemo se koncentrisati na turistički dio, želimo da promoviramo Nikšić kao festivalski grad, ovu prelijepu tvrđavu, jer Bedem ima potencijal i smatramo da se može mnogo bolje i više valorizovati - rekao je izvršni direktor Bedem festa, Petar Šundić.

Elektroprivreda Crne Gore već odavno je prepoznala značaj i po-

tencijal Bedem festa, pa vrlo rado finansijski podržava festival. I ove godine, kao i svake prethodne, Petar je kao organizator festivala izuzetno zahvalan našoj kompaniji.

- EPCG je i ove godine naš jako bitan i strateški partner. Potrudimo se, kao i do sada, da vašu kompaniju promoviramo na pravi način i da istaknemo koliko nam znači vaša podrška. Vjerujem da ćemo i ovaj put svi biti zadovoljni saradnjom te da će ona napredovati iz godine u godinu - dodao je Šundić.

Bedem fest je festival na kojem se “vraćaju zaboravljena imena.” Prošle godine je Josipa Lisac oduševila u Nikšiću, a ove pauzu baš na Bedemu prekida Bisera Veletanlić, a mnoge je začudilo zašto se baš na spisku izvođača našlo i ime Zvonka Bogdana. Za neupućene, riječ je o čovjeku koji redovno nastupa na festivalu Exit i koji donosi nešto posebno i pravi sjajnu atmosferu.

- Već nekoliko godina sam pokušavao da dovedem tog gospodina i evo napokon sam uspio. Između Crne Gore i Vojvodine postoji jaka veza, Exit se tamo održava na tvrđavi, a i naš festival ovdje takođe na tvrđavi. Tamo je Petrovaradin, moje ime je Petar, pa i tu ima nešto - sa osmijeh objašnjava Šundić i dodaje kako je Zvonko Bogdan oduševljen Bedem festom te da će mu biti zadovoljstvo da prvi put u Nikšiću nastupi baš na Bedemu.

Publika će ove godine na nikšićkoj tvrđavi uživati u zvucima kultnog američkog benda iz Njujorka “Pro Pain”, a Bedem fest već tradicionalno prate mnogi mediji iz regiona, radio Beograd planira direktno da prenosi festival, a biće tu i predstavnici ambasade Grčke u CG, kao i mnogi drugi prijatelji festivala iz zemlje, regiona, ali i šire, kojih ima mnogo.

Organizatori će tek imati pune ruke posla, objavljen je i sjajan promotivni video u domaćoj produkciji, što je inače i karakteristično za Bedem, jer Petar Šundić ističe kako želi da promoviramo lokalne ideje i kreativnost ljudi iz Nikšića. Obavezno pogledajte promotivni video i spremite se za mnogo dobre muzike i puno pozitivne energije na Bedemu.

- Dođite da uživate u odličnim nastupima, posebnoj atmosferi, koja već osam godina krasi ovaj festival. Samo nam je 24, 25. i 26. avgusta potrebno vedro nebo da zajedno uživamo u najboljem Bedem festu do sada - zaključio je Petar Šundić.

24. 08.
 PHOBOS
 HDR JU "ZAHUMIJE" NIKŠIĆ
 ZVONKO BOGDAN
 SLEEPIN PILLOW
 PRO PAIN
 PUNKREAS

25. 08.
 VIVA VOPS
 TAKE FIVE
 LOVE HUNTERS
 AUTOGENI TRENING
 ARTAN LILI
 PSIHOMODO POP
 MRAVI

26. 08.
 LIKA KOLORADO
 GRUPA BEOGRAD
 BISERA VELETANLIĆ
 DADO TOPIĆ
 DIREKTORI
 DST
 DJ IRON

Line up osmog Bedem festa

DRUŠTVO

MOSI "PLJEVLJA 2017"

EPCG SREBRNI SPONZOR

Marko Burić

Elektroprivreda Crne Gore finansijski je podržala organizaciju 54. Međupštinskih omladinskih sportskih igara, koje su održane u Pljevljima od 05. do 09. jula.

Sa otvaranja igara (izvor: mosipljevlja2017.com)

Kao kompanija koja sponzorstvima i donacijama aktivno učestvuje u razvoju obrazovanja, kulture, sporta i projektima zaštite životne sredine EPCG je odlučila da podrži Opštinu Pljevlja u organizaciji MOSI sa 30.000 eura. Takođe, EPCG je kao srebrni sponzor podržala i izgradnju atletske tartan staze na gradskom stadionu u Pljevljima.

MOSI je tradicionalna smotra i manifestacija sporta i fizičke kulture opština učesnica iz Federacije Bosne

i Hercegovine, Republike Srpske, Srbije i Crne Gore. Međupštinske omladinske sportske igre značajno doprinose upoznavanju i zbližavanju mladih, razvoju sporta i fizičke kulture, izgradnji sportskih obje-

Igre su završene 09. jula (izvor: mosipljevlja2017.com)

kata i stvaranju uslova za organizovano i masovno bavljenje sportom.

Ljubitelji sporta u Pljevljima su pratili više od 550 susreta u 15 disciplina.

Ceremonijom svečane predaje zastave MOSI, narednom gradu domaćinu Priboju, završene su 54. MOSI "Pljevlja 2017". Pljevlja su sa 1654 boda sveukupni pobjednik Igara.

REGION

Gradnja TE Banovići počinje krajem godine

Dugo najavljivana izgradnja Termoelektrane (TE) Banovići, snage 350 MW, trebalo bi da počne do kraja ove godine, potvrdio je za Klix rukovodilac službe za izgradnju TE Banovići Avdija Mumić. Mumić je rekao da pripreme aktivnosti teku predviđenom dinamikom.

Trenutno je u toku zatvaranje finansijske konstrukcije s konzorcijom kineskih banaka, a koji predvodi Industrial and Commercial Bank of China (ICBC). Vrijednost cjelokupnog projekta iznosi blizu 305 miliona eura, od čega će 85% finansirati kineski konzorcijum banaka, a preostalih 15 odsto domaće banke.

- Trenutno vršimo prečišćavanje svih ugovora. Ugovor u vezi s 85% finansiranja bi do kraja ovog, eventualno početkom idućeg mjeseca, trebalo da bude parafiran u Kini, kao i ugovor vezan za domaće banke. Nakon

parafiranja, ugovori prvo idu na odobrenje Vladi FBiH, a potom i Federalnom parlamentu. Nakon prolaska faze odobravanja, krenućemo i u potpisivanje ugovora - istakao je Mumić. Prema dokumentaciji, termoelektrana će zadovoljiti sve smjernice EU iz područja zaštite okoline i energetske efikasnosti. Predviđeno je spaljivanje uglja u tzv. fluidiziranom sloju, a to je novi sistem spaljivanja uglja koji se pojavio u posljednjih 15-ak godina. Puštanje u rad elektrane predviđeno je za 2021. godinu.

KLIX.BA

Kinezi grade HE "Buk Bijela"

Vlada Republike Srpske donijela je rješenje o davanju saglasnosti na zaključenje memoranduma o saradnji na realizaciji projekta Hidroelektrane (HE) "Buk Bijela", između Vlade Republike Srpske i kineske kompanije China National Aero-Technology International Engineering Corporation.

HE "Buk Bijela", instalisane snage 93,52 megavata, za čiju je izgradnju i korišćenje potpisan Ugovor o dodjeli koncesije, nalazi se u gornjem toku rijeke Drine i udaljena je oko 11,6 kilometara uzvodno od novog mosta u Foči.

Vlada Republike Srpske ranije je donijela rješenje o dodjeli koncesije za izgradnju i korištenje HE "Buk Bijela" na rijeci Drini preduzeću "Elektroprivreda Republike Srpske" i "Hidroelektranama na Drini" iz Višegrada. Koncesija se dodjeljuje na period od 50 godina, a vrijednost investicije je 382.407.793 KM. HE "Buk Bijela" biće građena na području opštine Foča, a sa stanovišta veličine akumulacije, instalisane snage i prosječne proizvodnje biće najveća elektrana na rijeci Drini. Procijenjena ukupna godišnja proizvodnja HE "Buk Bijela" je 332,3 gigavat-časova električne energije, dok je instalisani protok 350 metara kubnih vode u sekundi. Kada ovaj objekat bude izgrađen to će znatno poboljšati energetske bilans Republike Srpske i dati dodatnu snagu proizvodnim kapacitetima "Elektroprivrede Republike Srpske".

OSLOBODJENJE.BA

Osniva se berza električne energije u Mostaru

CROPEX je objavio da je tokom juna održan sastanak između najviših predstavnika JP "Elektroprivreda HZ Herceg Bosne" iz Mostara, Nezavisnog operatora sistema NOSBiH Sarajevo, te Hrvatske berze električne energije CROPEX iz Zagreba.

Poseban naglasak stavljen je na aktivnosti vezane za osnivanje berze električne energije Bosne i Hercegovine odnosno kompanije "Berza električne energije BiH" sa sjedištem u Mostaru uz operatora prenosa NOSBiH Sarajevo kao glavnog pokretača i nosioca aktivnosti prema nadležnim zakonodavno-regulatornim institucijama i tijelima BiH.

Generalni direktori EPHZHB, NOS BiH-a i CROPEX-a definisali su smjernice pojedinačnih i zajedničkih aktivnosti u budućem razdoblju na formiranju trgovanja na berzi unutar Bosne i Hercegovine na spot tržištu (dan unaprijed i unutardnevno trgovanje), s ciljem da se s električnom energijom proizvedenom u BiH najvećim dijelom trguje unutar Bosne i Hercegovine čemu će u velikoj mjeri doprinijeti povezivanje BiH berze sa susjednom berzom iz EU CROPEX.

ENERGETIKA-NET.COM

Projekat slovenačko-hrvatskog povezivanja tržišta biće realizovan u drugom kvartalu 2018. godine

Slovenački i hrvatski operateri prenosnih sistema, ELES i HOPS, kao i berze BSP i CROPEX pokrenuli su ove godine projekat uz podršku i nacionalnih regulatora - Slovenačke agencije za energiju i Hrvatske HERA. Cilj je implementirati evropski ciljni model za raspodjelu kapaciteta i upravljanje zagušenjima (CACM) na slovenačko-hrvatskoj granici. Projekat na slovenačko-hrvatskoj granici trebalo bi da zaživi u drugom kvartalu 2018.

Faza dizajna pokrenuta u aprilu 2017. sastoji se od izmjene poslovnog procesa na visokom nivou i izrade promjena u postojećim operativnim procedurama za IBVT region. Faza implementacije slijedi nakon uspješne finalizacije faze projektovanja sa implementacijom promijenjenih procedura, razvojem potrebnih IT promjena, testiranjem predloženog rješenja, kao i osiguravanjem da će se primijeniti potrebne regulatorne promjene u obje zemlje.

ENERGETIKA.NET

STRUČNI PRILOG

ISKUSTVA I IZAZOVI U RADU ORGANIZOVANOG TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE U SRBIJI (SEPEX) SA OSVRTOM NA PERSPEKTIVU KREIRANJA INTEGRISANOG REGIONALNOG TRŽIŠTA

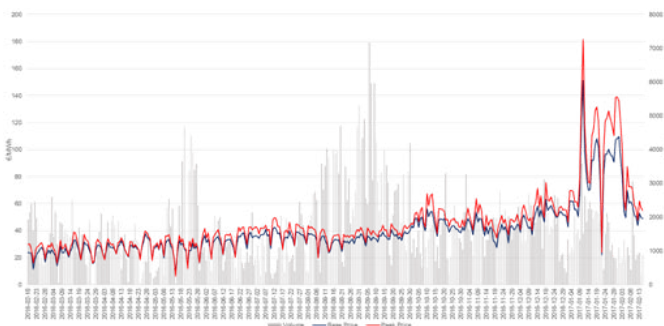

Dejan Stojčevski

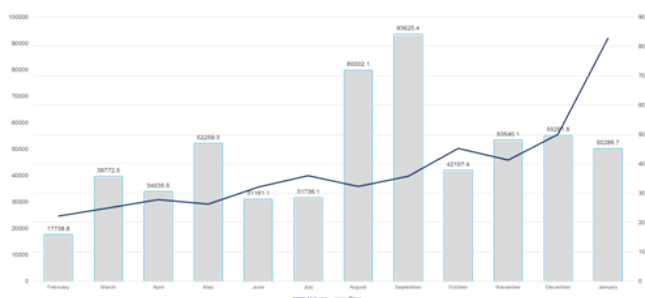
DEJAN STOJČEVSKI, SEPEX

STATISTIČKI PODACI I POKAZATELJI OSTVARENIH REZULTATA U PRVOJ GODINI RADA

SEPEX je sa operativnim radom krenuo 17.02.2016. godine. Tokom prve godine poslovanja, na organizovanom dan-unapred tržištu SEPEX istrgovano je 600 077 MWh. Broj učesnika na tržištu je dupliran u odnosu na početak rada i iznosio je 12 učesnika od kojih je većina stranih kompanija. Obim trgovine se od osnivanja postepeno uvećavao i dostigao je svoj maksimum u septembru 2016. godine u iznosu od 93 625,4 MWh. Prosečna mesečna referentna cena se kretala u rasponu između 25,01 €/MWh i 82,88 €/MWh, a srednja dnevna istrgovana količina je iznosila 1640 MWh.

Slika 3. Dnevni prikaz kretanja cena i istrgovane količine

Slika 4. Mesečni prikaz srednje referentne cena i istrgovane količine

Prva iskustva i analiza postignutih rezultata ukazala je na neke zakonitosti:

- Povećanjem broja učesnika raste i količina trgovine;
- Cena i količina zavise od sezone i prilika u celom regionu;
- Vikendom učestvuje manji broj kompanija i to se odražava na količinu trgovine;
- Trend kretanja cena direktno prati kretanje cena u okruženju a prvenstveno na HUPX-u;
- Cene prate tarifu i kretanje potrošnje u Evropi, a ne situaciju u Srbiji;
- Nacionalno tržište je nedovoljno za postizanje likvidnosti.

Da bi se povećala likvidnost na SEPEX-u i dobila referentna cena za ovaj deo Evrope potrebno je u narednom periodu preduzeti sledeće korake:

- Povećati broj učesnika na organizovanom tržištu;
- Uvesti nov produkt (blok produkt);
- Izvršiti spajanje tržišta sa susednim berzama;
- Uvesti da se obnovljivi izvori koji su pod merama podsticaja obavezno nude na SEPEX;
- Deo količina električne energije za pokrivanje gubitaka na prenosnom i distributivnom sistemu nabavljati na SEPEX;
- Kupoprodaja kompenzacionih programa treba da se obavlja na SEPEX;
- Razvoju celokupnog tržišta u Srbiji i otvaranje maloprodajnog tržišta;
- Privlačenje najvećih evropskih kompanija u sferi trgovine el.energijom da pristupe SEPEX.

SPAJANJE TRŽIŠTA KAO SREDSTVO FORMIRANJA REGIONALNOG TRŽIŠTA

Da bi se dostigao krajnji cilj opšte prihvaćenog modela jedinstvenog unutrašnjeg evropskog tržišta električne enrgije potrebno je imati volju, uložiti mnogo napora, usaglasiti zakonodavni okvir i imati političku i institucionalnu podršku. To se pre svega odnosi na zemlje Zapadnog Balkana koje nisu članice EU i gde se evropska regulativa ne primenjuje direktno, već kroz specijalne procedure unutar Energetske zajednice. Pošto takav proces zahteva vreme, odlučeno je da se kroz inicijativu WB6 (Western Balkans 6 Initiative) implemtiraju određene obaveze koje proističu iz CACM regulative pre njene zvanične pune primene u regionu. Na bečkom samitu WB6 inicijative, 27. avgusta 2015, potpisnice Ugovora o energetske zajednici iz jugoistočne Evrope, odlučili su da preduzmu korake za poboljšanje međusobne energetske povezanosti i da daju prioritet razvoju tržišta i omogućće investicije. U tom kontekstu, zemlje zapadnog Balkana su se obavezale na implementaciju takozvanih “energetskih mekih mera”, na nacionalnom i regionalnom nivou, kao ključne preduslove za razvoj integrisanog tržišta električne energije, prvo kroz formiranje regionalnog tržišta, a zatim i integraciju u interno evropsko tržište. Jedna od tih mera je i uspostavljanje organizovanog spot tržišta i spajanja sa susednim tržištima.

SEEPEX je prvo organizovano spot tržište u regionu u okviru Energetske zajednice koje je počelo sa operativnim radom i predstavlja dobru polaznu osnovu za formiranje regionalnog organizovanog tržišta. Razvojni deo SEEPEXa, zajedno sa svojim osnivačima je u potpunosti posvećena ispunjenju ciljnog modela, a to je formiranje unutrašnjeg evropskog tržišta. Da bi se do tog cilja stiglo, prepoznate su četiri faze.

Prva faza obuhvata potencijalno strateško partnerstvo sa crnogorskim partnerima i spajanje tržišnih (Market Coupling) oblasti Srbije i Crne Gore. Da bi se počelo sa tim projektom potrebno je da se u Crnoj Gori formira projektna kompanija koja treba da definiše način uspostavljanja organizovanog dan-unapred tržišta u Crnoj Gori a time i način saradnje sa SEEPEX-om. Mogući su razni vidovi saradnje:

- Formiranje jedinstvene tržišne oblasti Srbije i Crne Gore, gde bi se imala jedinstvena referentna cena, jedinstvena tržišna pravila, jedan sistem i dovoljno veliki prekogranični kapacitet između zemalja. Ovaj model je najjeftiniji i tehnički najoptimalniji, ali zahteva visoki stepen harmonizacije regulatornog okvira (potrebno vreme) i političku podršku obe strane.
- Formiranje dve nezavisne berze, gde bi se formirale dve referentne cene a potom usledilo spajanje tržišta. Ovo je najskuplja varijanta jer bi se potencijalno imala dva različita sistema za trgovinu, različit kliring, duplirano ljudstvo, različite procedure i potencijalno neusaglašena vremenima zatvaranja kapije za trgovinu. Ovde je potencijalni problem i pojedinačna likvidnost tržišta i potencijalno ne formiranja referentne cene u nekoj tržišnoj oblasti.
- Formiranje zajedničke kompanije, odnosno uspostavljanje strateškog partnerstva, gde bi SEEPEX bio zajednička firma koja pokriva dve oblasti. Od prvog trenutka bi se koristio isti sistem (kako trgovine, tako i kliringa) koji bi primao ponude u obe zone i odmah bi radio spajanje tržišta. U slučaju zagušenja, formirale bi se dve cene. Ovo je potencijalno najizvodljiviji vid saradnje.

U drugoj fazi je planiran projekat spajanja tržišta sa tržištima Mađarske, Češke, Slovačke i Rumunije (4MMC). Ovo bi bio veliki korak jer bi doneo dodatnu likvidnost kako SEEPEX tako i 4MMC, uz potencijalno približavanje i uspostavljanje referentne regionalne cene električne energije. SEEPEX je već u ovom trenutku tehnički spreman da se ovaj projekat pokrene, uz usaglašavanje i doradu pojedinih regulatornih pitanja tokom implementacione faze.

Treća faza obuhvata projekat spajanja srpsko – crnogorskog tržišta sa Italijanskim organizovanim tržištem, o kome će moći da se priča kada visokonaponski kabl između Crne Gore i Italije bude pušten u pogon (planirano krajem 2018). Ovim projektom bi se ostvarilo i spajanje tržišta Centralne Evrope sa Italijom preko našeg regiona.

Četvrta, a ujedno i poslednja faza predstavlja povezivanje sa organizovanim tržištima Hrvatske, Bugarske i Albanije, čime bi se ispunio cilj integracije regiona u jedinstveno interno evropsko tržište.

Na slici 5. dat je fazni prikaz potencijalnih projekata koji bi doveli do integracije regiona u jedinstveno evropsko tržište.

Slika 5. Potencijalni projekti spajanja tržišta

ZAKLJUČAK

Početak rada, kao i prva godina poslovanja SEEPEX je pokazala ispravnost odluke o implementiranom modelu organizovanog tržišta koji odlično funkcioniše. Glavni ciljevi u narednom periodu su povećanje likvidnosti kroz povećanje broja učesnika, uvođenje blok produkta i inteziviranje razgovora i početak implementacije projekata spajanja tržišta. Imajući u vidu da su tržišta električne energije zemalja Zapadnog Balkana relativno mala i da je na nacionalnoj osnovi jako teško obezbediti likvidnost takvih tržišta, sa ekonomskog aspekta je jako bitno ukрупnjavanje tržišta, pa potencijalni projekat formiranja srpsko-crnogorske tržišne oblasti, SEEPEX vidi kao optimalan način da se dostigne minimalna likvidnost na duži period, a koja ne bi smela da bude manja od 3-4 TWh godišnje. Sa druge strane, to bi bio značajan politički signal da u regionu, nasuprot podelama koje su česte, dolazi do integracije u oblasti tržišta električne energije, što omoguććava dobrobit za sve učesnike. Eventualno formiranje srpsko-crnogorske tržišne oblasti bi predstavljao pravi kamen temeljac u izgradnji regionalnog tržišta kao međukoraka ka konačnom cilju, a to je formiranje unutrašnjeg tržišta električne energije.

PREDSTAVLJAMO

MILICA LJEŠKOVIĆ, REFERENT U SEKTORU ZA PRAVNU PRAKSU I PODRŠKU

KORACI KA SEBI

Olivera Vulanović

O tome šta je pravo, a šta pravda i nepravda, Milica Lješковиć, referent u Sektoru za pravnu praksu i podršku, često je, kao dijete, slušala od svoga djede po majci, Jovana Ružića. Ovaj stari i ugledni sudija bio je pasionirani čitalac. Umro je u 92 – oj godini, sa Hegelom u rukama kojeg je čitao na njemačkom jeziku. Prolazile su godine, u njenom sjećanju su se slagale impresije. Polako je uočavala da je pravo svuda oko nas jer smo svi, neprekidno, uključeni u znane ili neznanne pravne radnje. Osim toga, kao veoma mala, Milica je izuzetno voljela da sluša priče pa su roditelji kupovali mir u kući neprestano joj čitajući. Sve je vodilo ka tome da će pravno i estetsko obrazovanje dominirati Miličinim životom.

Tako je i bilo. Pravne nauke postale su joj životno opredjeljenje, a ljubav prema književnosti bila i ostala konstanta njene svakodnevice. Milica je ljupka i srdačna osoba. Za sebe tvrdi da je bila stidljiva ali da je tu svoju osobinu, rado na sebi, transformisala u njenu suprotnost. Inače, neprestani rad na sebi je njena najjača ambicija, a zadovoljstvo koje iz toga nastaje, prevazilazi sva ostala.

Osnovnu i srednju školu u Nikšiću završila je kao odličan đak, a takav je bila i student na Prvom fakultetu u Beogradu. Veliki grad dao je novu dimenziju njenom sazrijevanju. Uživala je u svim prednostima metropole, u velikim pozorišnim predstavama, koncertima, književnim večerima, nekonvencionalnim druženjima. Otkrila je sva blaga beogradske Kinoteke i uživala u biserima ovog bogatog filmskog arhiva. Slučaj je htio da nađe stan pored avangardnog pozorišta, čuvenog Ateljea 212. Neko bi rekao da ništa nije slučajno, a drugi da nije čudno što

je raspored zvijezda bio takav.

Kažu da početak prava i pravne norme treba tražiti u prirodnim zakonima gdje je sve uređeno i harmonizovano i gdje se tačno zna mjesto uzroku i posljedici. Isto se može odnositi na umjetnost, odnosno na književnost koja je slika čovjeka u makrokosmosu, i obrnuto. S obzirom da je Milica strasni čitalac, sa odnjevovanim književnim ukusom, interesovalo nas je da li su se književnost i pravo preplitali u njenom životu i da li joj je književnost pomagala u izučavanju pravne nauke. Milica se zamislila.

-U onoj mjeri u kojoj književnost ima dodira sa životom, svakako jeste, kaže ona. Svaka pročitana knjiga pomogla mi je da bolje razumijem život i ljude. Kad sam se, 2006. godine, zaposlila u Elektroprivredi, odmah sam počela da odlazim na sudska zastupanja. Tamo sam se susrela sa galerijom likova od kojih sam mnoge već poznavala sa stranica pročitanih knjiga – kaže ona.

Dok slušamo kako Milica priča o pravu konstatujemo da u njenoj interpretaciji ova materija nije nimalo dosadna i da, čak, djeluje zavodljivo. Po njenom shvatanju, pravo je živo i interesantno, kreativno. Naročito je intrigira pravna filozofija i temeljna pitanja kojima se bavi, poput odnosa prava i morala, pitanja moći, zakona itd. Interesuje je upodobljavanje svih ovih pitanja sa stvarnim životom. Tvrdnjom da sve zavisi od čitaoca i njegovog doživljaja stvari, negira da je pravo suvoparna materija. U skladu sa takvim afinitetima, na fakultetu je bila član kluba Forum romanum koji je okupljao različite studente, ljubitelje stare Grčke i Rima gdje su se bavili simuliranjem pravnih sporova iz antičkih vremena.

Sa završetkom studija Milica nije pre-

stala da se bavi sobom i svojim duhovnim i intelektualnim napretkom. Naprotiv, tek tad su se pred njenim radoznilim umom otvorila mnoga vrata koja su krila uzbuđenja najvišeg reda. Iako više ne živi u velegradu, ona je ohrabrenje za svakog ko smatra da je provincija samo kulturna i mentalna odrednica. Već godinu dana nalazi se na studijama energetske medicine, na Institutu Johannes Kepler, u Beogradu gdje se bave modernim tehnikama energetske psihologije i medicine. Nakon tri godine, najuspješniji dobijaju zvanje energoterapeuta.

Iz želje da bolje upozna sebe, Milica pohađa i časove argentinskog tanga, u Podgorici. Mnogi će sa nevjericom dočekati mišljenje da ples može pružiti tu vrstu saznanja. Ali, Milica nam objašnjava da argentinski tango, shvaćen na najdublji, čak filozofski način, a ne površno i isprazno, kao poza, nosi sa sobom čitav jedan svijet introspekcije, upoznavanja sebe, svojih emocija i čula. Možda je sad trenutak da citiramo Hesea koji je rekao: 'Mene zanimaju samo koraci koje sam u svom životu činio kako bih dospio sebi samome'. Milica je napravila puno ovakvih koraka. Koliko ih još ima do cilja, ne zna, a ljepota života i jeste u tome što im se ne zna broj.

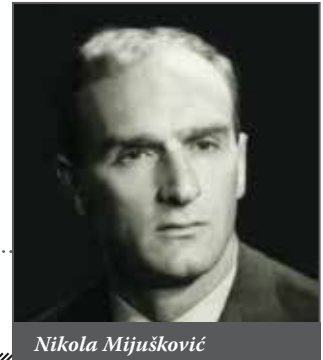
SJEĆANJA

NIKOLA NIKOLICA MIJUŠKOVIĆ (1934-2017)

VELEMAJSTOR U DVA SPORTA

BIVŠI RADNIK ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE, ČUVENI ŠAHISTA I FUDBALER, NIKOLA NIKOLICA MIJUŠKOVIĆ PREMINUO JE 3. JUNA 2017. GODINE U NIKŠIĆU, U 83. GODINI ŽIVOTA. U ZNAK SJEĆANJA NA ČUVENOG NIKOLICU PRENOSIMO ODLOMAK IZ KNJIGE DRAGANA PEROVIĆA "VELIKANI CRNOGORSKOG SPORTA".

Nikola Mijušković

...Djetinjstvo praktično nije ni imao. Kada je trebalo da pođe u školu, da provodi bezbrižne dane u klupi i sa bukvarom u ruci, a kasnije da se na brojnim livadama i slobodnim prostorima u gradu, zajedno sa svojim vršnjacima igra i zabavlja, došao je rat. Dugo i predugo su trajale te teške i mučne godine okupacije, strah, glad bježanje u skrovišta. Ali, napokon je došlo oslobođenje i trebalo je nadoknaditi sve ono što je do tada bilo propušteno.

Fudbal je bio i ostao najljepša zabava mladih Nikšićana. Formirane su ulične ekipe, a lopta, takozvana "krpenjača", pravljen je od starih i dotrajalih čarapa, mada ni njih nije bilo dovoljno. Ona napravljena od kravljeg mjehura, bila je pravi luksuz, jer je pravu kožnu loptu sa šnjurom imao samo FK "Sutjeska".

U takvom ambijentu je prolazilo djetinjstvo Nikole Mijuškovića, popularnog Nikolice. Iako fizički slabiji od ostalih, njegov talenat je veoma brzo došao do izražaja. Postao je jedan od najboljih uličnih igrača, dječak koji kao da se rodio sa loptom.

Priča o Nikolinom fudbalskom umijeću stigla je i do Sava Stanišića, "alfa i omega" nikšićkog fudbala. Nekadašnji igrač Sutjeske, pa kasnije trener i dugogodišnji predsjednik Kluba, otišao je i krišom posmatrao jednu utakmicu uličnih rivala. Iskusnom Savovom oku nije trebalo da posmatra čitav meč i uvjeri se u kvalitete mladog Mijuškovića. Dovoljno je bilo samo desetak minuta da vidi o kakvom se talentu radi, ali je sačekao kraj utakmice, prišao najboljem igraču meča i ponudio mu da igra u podmlatku Sutjeske.

Naravno, bilo je to veliko i prijatno iznenađenje za Mijuškovića, jer je san svakog dječaka bio da obuče dres ovog tima. Već sutradan se obreo na stadionu koji se tada nalazio ispod

manastira i na prvom treningu pokazao da je procjena iskusnog Stanišića bila tačna. Sa nepunih osamnaest godina, Nikola Mijušković, našao se u prvom timu Sutjeske.

Nije dugo Mijušković nosio dres nikšićkog tima. Poslije dvije-tri godine njegov talenat i fudbalsko znanje već je bilo poznato, pa je 1955. godine, kada je Budućnost ostvarila svoj san i poslije duže pauze ponovo postala član jugoslovenskog elitnog takmičenja, prešao u redove titogradskog tima. Bila je to teška i naporna sezona, ali je Budućnost, pod vođstvom Vojina Škobe Božovića, sačuvala prvoligaški status. Njegovi nastupi u dresu titogradskog prvoligaša privukli su pažnju stručnjaka iz drugih sredina, ali najupornija je bila Crvena zvezda, koja je uspjela 1960. godine, da dovede Mijuškovića u svoje redove. Cilj "crveno-bijelih" u toj sezoni je bio osvajanje šampionske titule, a trener Mišo Pavić mnogo je očekivao od novajlije u timu, Nikole Mijuškovića. Očekivanja su se i ispunila. Te sezone Crvena Zvezda je osvojila svoju četvrtu šampionsku titulu.

Još jednom je Nikola Mijušković, 1964. godine, sa Crvenom zvezdom osvojio šampionski tron i onda je, poslije pet godina, došao razlaz. Virtuozni Nikšićanin obreo se na Koševu i obukao dres Sarajeva. Tamo nije proveo mnogo vremena, već je ubrzo postao član gradskog rivala Željezničara, da bi se poslije godinu dana vratio u svoj matični klub Sutjesku. Tu je završio fudbalsku karijeru i krug se zatvorio.

Još dok je bio aktivni fudbaler, Nikola Mijušković je obožavao šah. Kao i u fudbalu, u šahu je bio samouk, ali je imao neku "kvrugu" u glavi, jer je bio najbolji među vršnjacima. Međutim, obaveze na zelenom terenu nijesu mu ostavljale mnogo vremena da se ozbiljnije posveti igri na 64 polja.

No, kada je okačio kopačke o klin, kad se zaposlio u Elektroprivredi Crne Gore, sasvim se posvetio šahu. Postao je član Šahovskog kluba "Nikšić" i počeo se pojavljivati na raznim turnirima i prvenstvima Crne Gore. Brzo je postao veoma dobar igrač, a zahvaljujući dobrim rezultatima dogurao je i do titule majstorskog kandidata. Bio je pravi boem za šahovskom tablom. Nije robovao već uhodanim varijantama, imao je svoj, nepredvidljiv stil, uvijek iznenađujući za protivnika i simpatičan za gledaoce.

Jednostavno, Nikola Mijušković bio je vele-majstor u dva sporta - fudbalu i šahu...

DRUGI SU IGRALI ZA POENE, A NIKOLA ZA LJEPOTU I BOGATSTVO ŠAHOVSKE IGRE

Nikola Mijušković je bio legenda crnogorskog šaha, jedan od naših najboljih šahista, igrač izuzetnog talenta, originalnog stila, boemskog pristupa životu i šahu. Ostavio je neizbrisiv trag u nikšićkom i crnogorskom šahu i svojom kreativnom igrom uticao na brojne generacije šahista. Uživali smo u njegovom društvu, duhovitim pričama, vrcavim komentarima. Bez njega naš šah bi bio drugačiji, siromašniji. Drugi su igrali za poene a Nikola za ljepotu i bogatstvo šahovske igre. Šahovski klubovi Nikšić, Čelik i Elektroprivreda svoje najbolje rezultate su, u velikoj mjeri, ostvarili zahvaljujući Nikoli koji je, kada je prestao da aktivno igra pomagao nikšićki šah kao organizator. Šk Elektroprivreda je osnovan i funkcionisao najviše njegovom zaslugom.

Izvor: Šahovski savez Crne Gore: sahg.me

PUTOPISNA REPORTAŽA

TIVATSKA SOLILA

POĐIMO TAMO ĐE PTICE SLIJEĆU (I)

Fotografije: Andrija Kasom

Aleksandra Ivanović

KAD SE KRENE OD KRUGNOG TOKA U RADANOVIĆIMA PREMA LUŠTICI, VEĆ NAKON PRVOG KILOMETRA, SA DESNE STRANE NAZIRE SE LAGUNA OBRASLA MAKIJOM I ŠIPRAŽJEM, KOJE SE PROSTIRE DO SAME OBALE MORA, NASUPROT OSTRVU SVETI MARKO. NATPIS IZNAD ULAZA UZ MAGISTRALU NAGOVJEŠTAVA DA SE RADI O SPECIJLONOM REZERVATU PRIRODE "TIVATSKA SOLILA", ALI RIJETKO KAD SE IKO ZAUSTAVI DA OBIĐE OVO MJESTO. A ONI KOJI BI SE SE IPAK ODLUČILI ZA TO I ZAŠLI MALO DUBLJE U REZERVAT, STAZAMA PREKO NASIPA KOJE JE ČOVJEKOVA RUKA DAVNO NAPRAVILA, NAŠLI BI SE U JEDNOJ SVOJEVRSNOJ PRIRODNOJ OAZI I ZASIGURNO, BILI OPČINJENI PROSTRANSTVOM I MIROM OVOG PODRUČJA.

JEDINSTVENA PRIRODNA LOKACIJA

Tivatska solila smještena su u Kr-toljskom zalivu između rta Brdišta i Obale Djuraševića. Sam rezervat zauzima površinu od 150 hektara ograničenu rijekama Odoljenštica (Široka rijeka) i Koložunj (Mala rijeka). Ovo područje, nekada aktivna solana sa ribnjacima, ispresjecano je izgrađenim nasipima, kanalima, bazenima i propustima koji su i danas u relativno dobrom stanju i omogućavaju prolaz morske vode kroz obalni i središnji dio močvare. Upravo ova karakteristika omogućila je da su Solila danas izuzetno vrijedno stanište posebnih biljnih i životinjskih vrsta prilagođenih uslovima života u zaslanjenoj sredini. Raznovrstnost

i bogatstvo organizama koji žive u muljevitom dnu i plitkoj vodi Solila od posebnog su značaja za ptice zbog čega je su Tivatska solila posebno važna kao utočište pticama koje zimuju na našoj obali i odmorište pticama koje se sele u južnije krajeve. Osim nasipa i kanala, u Solilima i neposrednoj okolini pronađeni su i drugi elementi arheološke vrijednosti kao što su fragmenti helenističko-rimske keramike, pretežno amfora, kao i fragmenti korintskog skifosa (6 vijek stare ere), dok su na brdašcu Glavica, iznad same solane, vidljivi ostaci izukrštanih zidova – međa, posebno sa sjeverne strane.

Čim se prođe kapija i krene preko glavnog nasipa koji nekako razdvaja

more i probalni dio Solila od unutrašnjeg, i danas se mogu se primjetiti pravougaoni bazeni omeđeni kamenim zidovima i nasipima, neki obrasli žbunjem i zarasli travom, dok kroz druge još uvijek protiče voda. Glavni nasip ima preko deset propusta kroz koje, kad je plima, morska voda prolazi do središnjih bazena. Iako je ova infrastruktura oronula i zapuštena, kanali začepljeni, a nasipi zarasli, nazire se da je ovo područje nekada bilo izgrađeno kao kompleksan sistem koji je besprekorno funkcionisao.

PROIZVODNJA SOLI JE TU O DVAJKADA BILA GLAVNI POSAO

Postoje brojni istorijski zapisi koji svjedoče o proizvodnji i trgovini soli sa području Solila i ovaj prostor je na skoro svim istorijskim kartama ucrtan kao solana. U srednjem vijeku ova solana pripadala je gradu Kotoru, a dokumenti iz perioda turske vlasti u Grblju (prva polovina XVII vijeka) svjedoče o oko 300 solara iz 26 Grbaljskih sela, koji su u svojim sonim poljima (guvna soli) proizvodili što što je činilo 81% ukupnih prihoda Grblja kao carskog hasa. Arhivski dokumenti takođe precizno opisuju gradnju solane, pripremu podloga za njive soli, izradu nasipa i kanala, kao i postupak prikupljanja i skladištenja soli u Solilima za što je bilo angažovano cjelokupno radno sposobno stanovništvo i tegleća stoka. Poslednje obnavljanje proizvodnje soli u Tivatskim solilima bilo je sredinom XX vijeka (Z. Čubrović "Tivatska Solila: proučavanje i valorizacija").

DIVLJINA NA 500 METARA OD MAGISTRALE

Nastavi li se dalje stazom preko glavnog nasipa, čovjek odjednom dobije osjećaj da se nalazi u nekoj divljini, a ne tek nekih 500 metara od magistrale. Pogled puca prema ostrvu Sveti Marko, a između, jata ptica koje ili odmaraju na obližnjem žbunju ili su zauzeta hraneći se u blatu i plitkoj vodi priobalnog dijela. Najviše ih ima, kažu, tokom prolječne i jesenje seobe ptica, jer preko Crne Gore prolazi Jadranski migratorni koridor za ptice (Adriatic highway), pa značaj kako Tivatskih solila, tako i Ulcinjske solane i Skadarskog jezera upravo leži u činjenici da su ovo poslednja mjesta na kojima se ptice hrane prije nego se vinu i krenu preko Jadranskog mora. Znajući tu činjenicu, čovjek ne može a da se ne zadivi istrajnosti ovih bića i, sa druge strane, ne shvati stvarnu vrijednost ovog područja.

48.

kolo nagradne igre za zaposlene
"BUDI U TOKU, BUDI U IGRI"

IZVUČENO DEVET NAGRADA

U OVOM KOLU NAGRADE SU OBEZBIJEDILI: DIREKCIJA ZA ODNOS SA JAVNOŠĆU - PET KNJIGA, LOVČEN OSIGURANJE AD - GODIŠNJE OSIGURANJE KUĆE ILI STANA, OPTIKA „OPTOTIM“ - DVA VAUČERA OD PO 50 EURA I KLUB KOREKTIVNE GIMNASTIKE "ISKRA" MASAŽU.

DOBITNICI POKLON KNJIGE DIREKCIJE ZA ODNOS SA JAVNOŠĆU:

1. Dejan Abramović (HE "Perućica")
2. Radul Prodanović (OJ Snabdijevanje Bar)
3. Daniela Bošnjak (HE "Piva")
4. Zoran Dragaš (TE "Pljevlja")
5. Miloje Raonić (TE "Pljevlja")

NAGRADA LOVČEN OSIGURANJA A.D. PODGORICA:

1. Biljana Raičević (HE "Perućica")

VAUČERE OD 50 EURA U OPTIKAMA „OPTOTIM“ DOBILI SU:

1. Duško Milović (Direkcija)
2. Ivana Sjekloća (OJ Snabdijevanje)

MASAŽU U KLUBU KOREKTIVNE GIMNASTIKE „ISKRA“ DOBIO/LA JE:

Vida Raičević (Direkcija)

KOMISIJA ZA IZVLAČENJE:

Svetlana Gardašević (SOZ) i Miodrag Vuković (Direkcija za odnose sa javnošću)

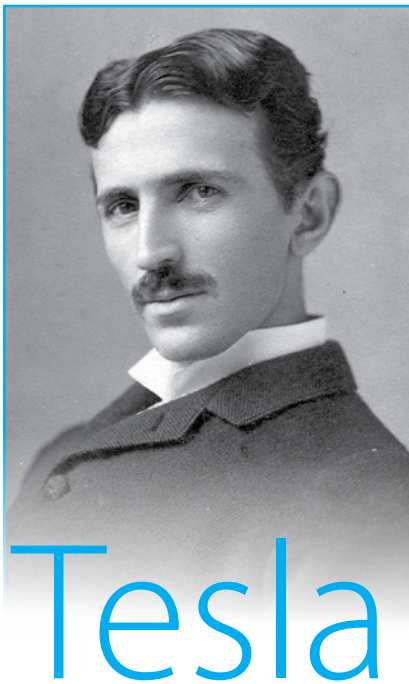
Dobitnicima čestitamo, ostalima više sreće u narednom kolu.

NAPOMENA: Poštovane kolege, obavještavamo Vas da ćemo u obzir uzimati samo kupone sa tačnim odgovorom na nagradno pitanje. Istovremeno, podsjećamo Vas da se, shodno pravilima, učešće u nagradnoj igri obezbeđuje popunjavanjem isključivo jednog kupona. Svi oni koji budu slali dva ili više kupona, kao i kuponi sa netačnim ili bez odgovora biće unaprijed diskvalifikovani!

REDAKCIJA

NAGRADNO PITANJE U OVOM KOLU:

U kom periodu je totalna obustava rada HE "Perućica" zbog remonta?

Tesla nije nije odolio da 3. jula 1899, kao pravi moderni haker, "odvrne" transformator do kraja i vidi šta će se dogoditi. O tome je pisao u svom dnevniku. Taj dan nikad neću zaboraviti - rekao je.

Transformator je bio dobro uzemljen, antena postavljena i odgovarajućim kablovima direktno vezana sa elektranom. Tesla je izašao napolje da bi pratio promjene. Na cipelama je imao osam centimentara debele gumene izolatore. Dao je znak svom pomoćniku da uključi transformator. Svi vraćeni talasi su jedan za drugim dodirivali antenu, a zatim se odbijali od nje praveći munju. Prve munje su bile duge oko metar, a kasnije pet, pa i 15 metara. Kada su dostigle 25 metara, počela je i grmljavina. Posle 30 i 35 metara, grmljavina se čula i u obližnjem gradu koji je udaljen čak 40 kilometara. Kada je nastala tišina, Tesla je ljutito pozvao elektranu da pita zašto su ga prekinuli usred eksperimenta, ali je dobio odgovor da je upravo njegov eksperiment kriv što u gradu ne gori nijedna sijalica.

MUDRE MISLI

tanja.nikcevic@epcg.com

Razmjena mišljenja je neophodan uslov za svaku ljubav, svako prijateljstvo i svaki pravi dijaloz.

Horhe Luis Borhes

Ljubav je najveće životno osvježenje.

Pablo Pikaso

Nije važno koliko radiš, već je važno koliko ljubavi unosiš u ono što radiš i koliko to daruješ drugima

Majka Tereza

Više je gladi u svijetu za ljubavlju i poštovanjem, nego za hlebom.

Majka Tereza

Ako voliš nekoga, reci mu to, jer srce može biti slomljeno i riječima koje se ne izvogle...

Žarko Laušević

Strah od ljubavi jednak je strahu od života, a oni koji se boje života, već su napola mrtvi.

Bertrand Rasel

Silno je teško dosegnuti mir i sreću kad smo ispunjeni takmičarskim duhom i mržnjom. Zato je život ispunjen ljubavlju vrlo, vrlo važan i dragocjen za ljudsko društvo.

Dalaj Lama

Ne zaboravi da je najbolja veza ona u kojoj vaša uzajamna ljubav prevazilazi vašu uzajamnu potrebu.

Dalaj Lama

Ljubav nema godina, ona se uvijek rada.

Blez Paskal

Ako muškarac priča loše o svim ženama, vjerovatno se opekao na jednu, onu koju je najviše želio.

Koko Šanel

Ako te ikad izgubim, obećaj mi jedno. Nećeš se dati nekom šarlatanu što te ne zaslužuje. Pogotovo ne radi to meni u inat. Ako već poželiš tjerati inat, onda meni u inat budi srećna.

Dorde Balašević

**KLUB KOREKTIVNE
GIMNASTIKE
ISKRA**

TEL: +382 67 20 99 55 ILI +382 67 24 17 85

ADRESA: BULEVAR IVANA CRNOJEVIĆA 73, 81000 PODGORICA

E-MAIL: BACO.DROBNJAK@GMAIL.COM

Vaše Zdravlje
treba da bude na
PRVOM MJESTU

Programi – usluge:

- Korektivna gimnastika za djecu i odrasle
- Školica sporta za djecu
- Joga (za zgrave, za osobe sa zdravstvenim problemima, za starije od 65. godina i za trudnice) grupno i individualno
- Energoterapija
- Masaža
- Elektroterapija
- Kineziterapija

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI
epcg
Elektronski Otvor AD/MSR

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI
epcg
Elektronski Otvor AD/MSR

IME I PREZIME _____

POSLOVNA JEDINICA _____

BROJ TELEFONA _____

E MAIL _____

ODGOVOR _____

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

49. KOLO NAGRADNE IGRE ZA ZAPOSLENE "BUDI U TOKU - BUDI U IGRI"

BOGAT NAGRADNI FOND

NAGRADNO PITANJE ►

PRAVILA NAGRADNE IGRE:

Prilježivač nagradne igre "Budi u toku - budi u igri" je Direkcija za odnose sa javnošću EPCG. Svrha priređivanja je nagrađivanje zaposlenih, osim u Direkciji za odnose sa javnošću. Jedno lice ima pravo da popuni jedan kupon. Izvlačenje kupona organizuje Direkcija za odnose sa javnošću, a imena dobitnika biće objavljena u narednom broju lista EPCG. Za učešće u igri, potrebno je tačno odgovoriti na nagradno pitanje.

U KOM PERIODU
JE TOTALNA OBUSTAVA
RADA HE "PERUČICA"
"ZBOG REMONTA?"

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

BUDI U TOKU - BUDI U IGRI

